РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., четвер 16-го вересня 1915. Ч. 109. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 16, 1915. N. 109.

ВЕЛИКА ПОБІДА ҐІНДЕНБУРҐА.

Зелізничий шлях між Вильною і Динабургом в руках Німців.

Битва між Стрипою а Серетом триває дальше.

Протинаступ Москалів в Галичині здержаний.

ВЕЛИКА ПОБІДА ҐІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 13. вересня. — **Остаточне рішенє величезних змагань в надбалтійських губерніях зближаєть ся скоро до кінця. Оборона Риги, Динабурга і Вильни Москалями слабне супроти сильних ударів, які завдають німецькі війска під командою Гінденбурга. Німецькі війска в кількох місцях переломили російську оборонну лінію. Москалі уступають з великими стратами назад.**

Урядовий Звіт німецького головного штабу звучить:

„**Між Фрідріхштадт і Якобсштадт наші війска здобули російські становища і прогнали Москалів з лївого берега ріки Дини. Дальше на полудне Москалі утікають, уникаючи битви. На полудневий захід від Якобсштадт наші війска заняли дорогу, яка веде з Еккенграфен до Ракішок.**

„**Між зелізничим шляхом Купішкі-Динабург а рікою Вілією наступ наших війск відбуваєть ся з великою скоростию наперед. Наші війска в кількох місцях заняли головний зелізничий шлях, який веде з Вильни через Динабург до Петрограду.**

„**Над Німеном, на схід від Ґродна, переслідуванє Москалів відбуваєть ся дальше.**

„**В битвах на сїм терені війни стратили вчера Москалі 3.300 в полонених і 2 машинові кріси.**"

Висше наведені успіхи армії Гінденбурга мають дуже велике значінє і вплив на дальший розвій воєнних операцій на півночи. Переломанє російської оборонної лінії над Диною і між Вильною а Динабургом приневолить Москалів перевісім до цілковитого опорожнення Литви. Другим ударом для Мсокалів є втрата головного зелізничого шляху Вильна-Динабург. По трете російська армія, яка находить ся тепер на лінії Пінск-Слонім-Ліда може опиняти ся в дуже прикрім і небезпечнім положеню, бо через скорий похід німецьких війск відворот Москалів може бути зовсім відтятий.

ДАЛЬШІ УСПІХИ ҐІНДЕНБУРҐА. — 5.200 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 14. вересня. — Німецькі війска, які оперують з великим успіхом між Диною і Вілїєю, перейшли коло Свенциян зелізничий шлях Вильна-Динабурґ і гонять Москалів дальше в полудневo-східнім напрямі. Велика добича воєнна попала ся в руки німецьким війскам.

Послїдний урядовий звіт звучить:

„**На боєвій лінії між Диною а Вілїєю і на північний захід від Вильни наші війска зводять боротьбу з дуже добрими успіхами. Протягом вчерашного дня полонили наші війска 5.200 Москалів і здобули 1 гармату, 17 возів з амуніцією, 13 машинових крісів і велику скількість инших воєнних матеріялів.**

„**Армія Ґальвіца на північ від Німену зближаєть ся скорим кроком до Ліди. Зелізничий шлях, який веде через Ліду до Вильни, находить ся під огнем німецьких гармат.**"

Місто Свенцяни лежить при зелізничім шляху в половині дороги між Вильною а Динабургом.

АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА ПОЛОНИЛА ПОНАД 1.000 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 13. вересня. — Війска під командою баварського князя посувають ся дальше на схід. Вони маширують в напрямі Баранович.

Урядовий звіт звучить:

„**Баварська армія під командою князя Леопольда посуваєть ся в напрямі Баранович. Москалі утікають, переслідувані нашими війсками. Понад 1.000 Москалів взято в полон.**"

Місто Барановичі є віддалене від теперішної боєвої лінії всего 50 кільометрів. Отся місцевість має велике значінє з тої причини, що там перетинають ся два найважнійші зелізничі шляхи: Вильна-Ровно і Брест лит.-Москва.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЧИМРАЗ БЛИЗШЕ ПІНСКА.

БЕРЛІН, 13. вересня. — Урядове донесенє німецького штабу подає отсї вісти:

„**Здовж шляху, який веде до Пінска, австрійські війска прогнали Москалів з їх становищ і зближають ся скоро до Пінска.**"

МОСКАЛЇ ПРИЗНАЮТЬ СЯ ДО ПОРАЖЕНЯ НА ПІВНОЧИ.

ПЕТРОГРАД, 14. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить, що війскам німецьким удало ся заняти шлях між Вильною і Динабурґом.

Півурядово заповідають російські телєґрами, що правдоподібно російська армія опустить небаром Вильну.

РОСІЙСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ РУЗЬКИЙ ПОТІШАЄ, ЩО НІМЦЇ СЕГО РОКУ НЕ ЗДОБУДУТЬ ПЕТРОГРАДУ.

ЛОНДОН, 13. вересня. — **На північно-східнім терені війни війска німецьких союзників добувають всїх своїх сил, щоби задати рішаючий удар російській армії. В центрі посуваєть ся наперед армія князя Леопольда; на лївім крилї ударяє ново скріплена армія Гінденбурґа і загрожує через здобутє Риґи, Динабурґа і Вильни новій оборонній лінії; на правім крилї армія Макензена зближаєть ся скорим кроком до Пінска.**

Яка властиво остаточна ціль сеї величезної воєнної кампанії, позістає покищо загадкою. Можна тільки здогадувати ся, що вона є лише вступом до операцій, які будуть мати на цїли здобутє Петрограду.

Російський ґенерал Рузький, новоіменований головний командант північної армії запевнив Росію, що нема найменьшої небезпеки, щоби ще в тім році Петроград упав під гарматами німецьких наїзників.

Російський ґенерал не перечить, що Петроград упаде, але після його гадки се в тім році не наступить.

—o—

БИТВА НАД СЕРЕТОМ ВІДБУВАЄТЬ СЯ ДАЛЬШЕ.

ВІДЕНЬ, 13. вересня. — Протиофензиву, яку підняли Москалі, одержавши великі скріпленя, союзні війскаударемнили. Лише на захід від Тернополя були союзні війска приневолені уступити кілька кільометрів назад.

Міністерство війни оголосило отсї вісти:

„**На воєннім терені в Галичині не зайшли жадні важнїйші зміни. Всі напади Москалів зістали відбиті з величезними стратами для неприятеля. З причини великої переваги російських війск боєву лінію над середущим Серетом перенесено на західний берег Серета.**

„**На північний захід і на захід від Тернополя наші війска заняли нові становища на схід від Озірної і Кізлова т. є. кілька кільометрів назад від давних становищ.**

„**На захід від Струсова і на полудневий захід від Теребовлі всї напади неприятеля зістали відбиті.**

„**В околиці Чорткова і на північний схід від Заліщик битва триває дальше**".

Коли слідити воєнні операції після місцевостий, то з „великої побіди" Москалів нема найменьшого сліду.. Помимо великих зусиль і помимо величезних жертв в людях протинаступ Москалів зістав спинений. Москалї не були всилі відібрати віодного міста ані місточка.

Натомісць отсї битви спричинили велике нещастє серед нашого населеня. Кровавї і завзяті битви, які відбувають ся вже від довшого часу у східній Галичині, збільшили в десятеро і так велику нужду серед населеня в тих селах і містах, які стали тереном війни в останних днях. Відай місцевости між Золотою Липою а Серетом будуть належати до найбільше потерпівших підчас сеї страшної війни. Таке саме нещастє грозить і прочій частині східної Галичини, бо Москалі, уступаючи, все за собою нищать і палять. Чого не знищили Москалї, сего довершать воєнні операції.

Приватні листи, писані до Америки зі сторін, які зістали увільнені недавно тому від Москалів, доносять, що голод і холера в страшний спосіб панують по селах і містах. Тисячі людий гинуть в нужді і муках.

УСПІХИ АВСТРІЙЦЇВ НА ВОЛИНИ. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 13. вересня. — Австрійські війска віднесли знова значні успіхи на Волини. Понад 1.000 Москалів опинило ся в руках Австрійців.

Урядовий звіт доносить:

„**На Волини відбувають ся тяжкі битви на лінії Ново-Алексинець (на північний схід від Залозець) -Кременець-Ровно.**

„**На схід від Дубна наші війска дійшли до зелізничого шляху (який веде з Бродів до Києва).**

„**В околиці Деражна (на північний захід від Ровна) віденський полк красвої оборони розбив сильні відділи Москалів, беручи в полон понад 1.000 Москалів, між ними 9 офіцирів. Крім того попало ся в руки наших війск 5 машинових крісів.**"

Дальший наступ союзних війск в напрямі Ровна не позволяє на значнійшу офензиву Москалів в Галичині. І як довго союзні війска на Волини успішно посувають ся наперед, побіди Москалів в Галичині будуть без жадного більшого воєнного значіня.

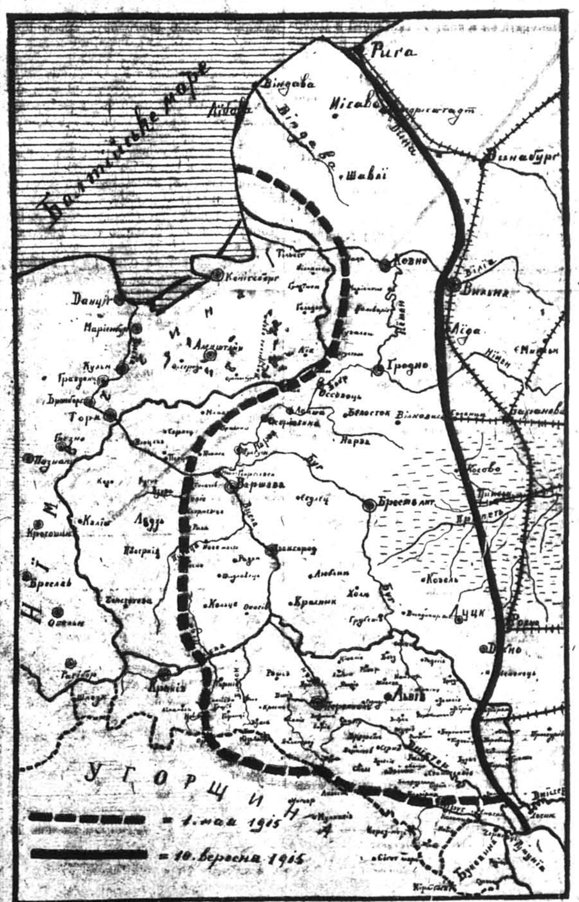
НАПАДИ МОСКАЛЇВ НА ВОЛИНИ І В ГАЛИЧИНЇ ВІДБИТІ.

ВІДЕНЬ, 14. вересня. — Урядово оголошено отсї вісти з полудневo-східного терену війни:

„**У східній Галичині положенє не змінило ся. Ві второк досьвіта Москалї атакували наші становища, але без успіху. Всі напади Москалів відбито з великими стратами для неприятеля.**

„**На Волини Москалї, одержавши нові скріпленя, розпочали протинаступ. На лінії Ново-Алексинець-Кременець**

(Продовженє на сторонї 2-гій).

Головна боєва лінія ділить ся тепер на дві: північну і полудневу. Границю між обома лініями творять Пінські болота. Північна боєва лінія: 1) Армія Гінденбурга стоїть на лінії, яка тягнеть ся від Балтійського моря (на захід від Риги), здовж Дини, відтак на захід від Динабурга, на північ і захід від Вильни до ріки Німену.

2) Армія князя Леопольда займає часть боєвої лінії, яка іде від Німену на полудне аж до Слоніма.

3) Армія Макензена лучить ся з армією князя Леопольда і займає лінію дальше на полудне (на захід від Пінска) аж до Припети.

Полуднева боєва лінія: 1) Армія Бем-Ермолія стоїть на Волини на боєвій лінії здовж ріки Горини т. є. на полудне від Припети до галицької границі коло Залозець.

2) Армія Лінзінгена здовж західного берега Серета т. є. на захід від Тернополя, Струсова, Теребовлі і Чорткова.

3) Армія Пфланцера має в своїм посіданю долішний Серет та північний берег Дністра. Праве крило сеї армії тягнеть ся відтак від Дністра в полудневім напрямі через Бесарабію аж до румунської границі недалеко Новоселиці.

Дотепер заняли союзні війска отсї російські території:

10 польських ґуберній: Каліш, Пйотрків, Плоцк, Кельце, Радом, Варшава, Ломжа, Люблин, Сідлец і Сувалки. (Ціла російська Польща).

3 литовські ґуберній: Гродно, Ковно і Вильну (половину).

2 українські ґуберній: Холм і Волинь (половину).

1 німецьку ґубернію: Курляндію (Курляндію замешкують переважно Німці і Лотиші).

Разом стратили Москалї дотепер 14 цілих губерній і 2 ґуберніі по половині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю чамовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з § 58-мим статута У. Н. Союза повідомляєть ся всїх Гол. Урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАНЄ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

відбудеть ся в домі У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж., 83 Гренд Стр., почавши дня 5. жовтня с. р.

На се засіданє обовязані явити ся всї Головні Урядники, означені параґрафом 55-тим статута У. Н. Союза.

Дня 5. жовтня, точно о год. 9-тій рано, відправить ся в гр.-кат. церкві на розї улиць Ґрін і Сусекс в Джерзи Сіти, Н. Дж., Службу Божу і панахиду за померших членів У. Н. Союза, а по богослуженю всї присутні урядники удадуть ся до дому У. Н. Союза, де відбудеть ся засіданє з слїдуючим денним порядком:

1. Отворенє засїданя гол. предсїдателем.
2. Звіт гол. предсїдателя.
3. „ заступника гол. предсїдателя.
4. „ заступниці гол. предсїдателя.
5. „ гол. рекордового секретаря.
6. „ гол. фінансового секретаря.
7. „ гол. касієра.
8. „ завідателя „Свободи".
9. „ „Просьвітної Комісії".
10. „ гол. контрольної комісії.
11. Дискусія над висше згаданими справозданями.
12. Звіт відвічального редактора „Свободи".
13. Звіт редактора „Просьвітної Комісії".
14. Дискусія над справозданями редакторів.
15. Ухвали для добра організації і її членів.

Всї висше згадані Гол. Урядники мають явити ся в означеній висше порі і в назначенім місци.

Дано в МкАду, Па., дня 14. вересня 1915.

Д. КАПІТУЛА,
гол. предс. У. Н. Союза.

(Продовженє зі сторони 1-ої).

битва триває дальше. На схід від Дубна і між Стубелем а Горинем напади Москалїв відбито, завдаючи їм великі страти."

НАСТУП МОСКАЛЇВ В ГАЛИЧИНІ І НА ВОЛИНИ.

ПЕТРОҐРАД, 14. вересня. — Російський ґенеральний штаб подає отсї вісти:

„Коло Звіздя, в околиці Деражна, наші війска перейшли ріку Горинь і звели успішну боротьбу з Австрійцями, полонивши баталїон неприятельського війска.

„На лїнії Деражно-Клевань наші війска здержали наступ Австрійців. Притім взяли ми 1.300 жовнїрів в полон.

„Дальше на полудне коло Вишнївця число полонених зросло до 7.500.

„В Галичині наші війска переслїдують неприятеля на захід від Тернополя. Битва відбуваєть ся в околиці сіл: Гладки, Юзефівка і Цебрів.

„На північний схід від Залїщик в битві коло Дзвиняча полонили ми в недїлю 2.700 Нїмців."

Російські телєграми подають, що за послідні два тижні полонили около 40.000 Нїмців та Австрійців.

—o—

ПІДНЕСІМ ГОЛОСНИЙ ПРОТЕСТ!

Як вже кілька разів згадували українські часописи, російські Українцї, з'орґанізовані в товаристві „Нова Україна" в Ню Йорку, подали гадку скликати велике віче, на котрім змогли би запротестувати проти нових насильств, доконаних царським урядом над українським народом як в Росії так і в Галичині. Будучи більше інтересованими своєю близшою вітчиною, російською Україною, видвигнули російські Українцї справу арештованя і засланя на Сибір професора Грушевського, російського підданого.

Річ очевидна, що арештованє проф. Грушевського є лише одним з безчисленних насильств російського уряду. Але що проф. Грушевський є знаний на цїлім сьвітї, тому згадуючи його імя, сподіють ся російські Українцї заінтересувати нашою справою ширші верстви американської суспільности.

Виходячи з тої точки, треба уважати віче в справі заложеня протесту проти арештованя проф. Грушевського не справою місцевою, яка обходить лише Українців в Ню Йорку, але справою, яка має загальнїйше значінє. І тому впорядчики віча доложили всїх з'усиль, щоби се віче випало як найкрасше. Впорядчики постарали ся о бесїдників Українців, Американців і Москалїв. На віче замовлено одну з найбільших галь в Ню Йорку, а то Купер Юніон Гол при Астор Плейс, де звичайно відбувають ся масові віча і де збирають ся люди зі всїх станів, рас і народностий. Сама галя вже стягає богато чужинців; там звичайно присилають нюйорські часописи своїх репортерів і через те саме справа набирає більше розголосу. Треба признати, що російські Українцї взяли ся розумно до роботи, запросили до помочи галицьких Українців і разом спільними силами вдало ся запросити ріжних бесїдників, які обговорять всесторонно справу українського народа і в минувшині і в теперішнім часї.

Ще з иншого боку ся справа є важна для нас, а то, що з'орґанізовані російські Українцї йдуть разом з нами на спільно вибранім шляху.

До української суспільности в Ню Йорку і околиці ставимо одно домаганє і зазив:

Явіть ся всї як один на сїм вічу в суботу, 18. вересня (септембра) точно о годині 7. вечером в Купер Юніон Гол. Ся галя є винаймлена від години 7.30 до 10 в ночи і за той короткий час віче мусить скінчити ся. Надто до сеї галї впускають лише по одному („тейк лайн"!) і тому **вічевики мусять вже о 7. годині вечером уставити ся лїнією** довкола галї так, щоби протягом пів години всї дістались до галї. Тут конче треба карности, инакше віче не вдасть ся. А памятаймо на се, що тут розходить ся о нашу народну честь, бо на віче запрошено богато чужинців. **Тому на вічу мусять явити ся Українцї масово і точно о годині 7. вечером.**

Богдан Лепкий.

НА ЧУЖИНІ.

Тось нам далеко, рідний краю,
Тось нам далеко та не близко!
А як собі тебе згадаю,
На стіл чоло схиляю низко.
На стіл чоло схиляю в руки,
В думках як в мори потопаю,
Якісь далекі ловлю звуки
Від поля рідного, від гаю.
Якісь далекі ловлю тони,
Що йдуть мов филя оловяна.
Жалї, зітханя і проклони
Ревуть мов буря горем пяна.
Здаєть ся, чую, стогнуть груди,
Тріщать як струни хлопські жили,
І з голоду попухлі люди
Валять ся тихо у могили.
А та земля, що їх плекала,
Зневолена, суха, голодна,
Як мати до дїтий припала
І виє: „Дїти, я не годна!"
Не годна більше сил добути
Замкнулись виснажені груди,
Якісь таємні шепти чути:
„Га, що то буде, що то буде?"
І наче вітер, заверуха
Народ зірвав ся й безпритомний
Втікає... Кличуть... він не слуха,
Лиш гонить нїби пес бездомний.
Як звір ранений утїкає,
Боїть ся, щоб не завернули,
Гей! Лиш один то Пан-Біг знає,
Що тії люди перебули!

*
* *

Тось нам далеко, рідний краю,
Тось нам далеко та не близко!
А як собі тебе згадаю,
На стіл чоло схиляю низко.

У Відни в маю, 1915.

УКРАЇНСЬКИМ СІЧОВИМ СТРІЛЬЦЯМ.

Загальна Українська Рада у Відни видала отсей привіт Українським Січовим Стрільцям:

Українські Січові Стрільцї!

Загальна Українська Рада яко репрезентація цїлого українського народа — без огляду на партийні ріжниці, на межі краю і на кордони держав, — уважає своїм обовязком промовити від українського народа до Вас, найкрасших його Синів, справдїшних борців за його долю і волю.

Від самого початку війни глядить наша суспільність на Українське Січове Стрілецтво з найбільшим подивом, щирою вдячностю і правдивою гордостю.

Ви, молоді високоідейні Сини наші і Брати, що з вибухом війни стали на перший поклик в рядах Українських Січових Стрільців, що від самого початку перенесли стільки трудів і тяжких хвиль та пережили стільки прикрих недостач і розпучливих розчаровань, а проте все не впали на дусї, не стратили запалу до сьвятої справи і не знизили прапора, — **Ви заслужили собі на правдивий подив і щиру вдячність сучасних і грядучих поколїнь!**

Незломними і непохитними рядами Ви пійшли туди, куди кликав Вас голос глибоко відчутого і добре зрозумілого обовязку супроти України!

В обороні прадїдної землї, прав і вольностий, осьвячених кровю і смертю народних мучеників та зрошених потом народних робітників, — Ваші Товариші віддали своє житє, Ви дальше проливаєте свою кров!...

Се доказ, як цінити вміє український нарід добро свободи і культури — придбаня довголїтної працї! В обороні тих високих суспільних дібр уміють Українцї жертвувати своє найвисше власне добро!

Отсе неоцінена вкладка в нашу власну скарбону і цїлюще жерело, що обновляє нарід, родить в нїм довірє до себе, будить самопошану та підносить на ті височости, відки ясно бачить ся цїль і до цїли прямуєть ся твердо простими шляхами!...

З запалом і саможертвою Ви пійшли проти відвічного ворога, що неволить мілїони українського народа, що хоче сей нарід стерти з лиця землї. Ви пійшли, щоб у кровавій боротьбі добути волю мілїонам, щоби з поля пожарів і смерти принести **Україні** волю!

У Вас віджили давно минулі днї слави українського народа, через Вас повернули часи визвольних воєн України, у Вас воскрес дух Хмельницьких, Мазепів!

На сторожі долї українського народа Шевченко поставив огненне, пророче слово — **з Шевченкового слова виросли Ви, борцї за долю і волю України, і на сторожі поставили своє тверде зелїзне дїло!** З того дїла, з крови і кости Українського Січового Стрілецтва виростає **нова Україна!**

Україну свободолюбну, що змагає до ідеалів демократії, правди і справедливости, Ви вивели на сьвітову арену, поставили перед ареопаґ народів культурного сьвіта — **яко молоду, відроджену, кріпку силу, що заставляє ворогів до розрахунку, жадає назад загарбаного, зрабованого та хоче жити новим, вільним, широким житєм!...**

Ви дали доказ, що український нарід не зрік ся своїх прав до самостійного житя та має волю і силу виборoти собі ті права кровю і зелїзом!

Ви доказали, що столїтя триваюча неволя не знизила українського народа до ряду покірних рабів, бо український нарід видав з себе Вас, своїх борців за волю. Ви доказали, що Українцї не хочуть і нїколи не можуть бути союзниками темряви, назадництва і деспотизму, що до останної каплї крови будуть боронити дорогоцїнних скарбів вселюдського поступу, свободи і рівноправности народів перед загарбуючою рукою московського царату!

Своїми кровавими слїдами Ви визначили шлях в будуччину українському народови, шлях до волї і незалежности. Ваша завзята геройська боротьба на полях огню і смерти вінчає Вас лаврами воєнної слави, а українському народови добуває місце між народами Европи. **Через те душа українського народа з Вами, через те Ви найблизші і найдорожші його серцю.** Кожде Ваше дїло входить в історію України, бо Ви зрозуміли велику одвічальність за се, чого підняли ся, і доказали, що до сих високих завдань доросли.

Ваші останні бої, сьвітлі побіди сяють для живих блиском невмиручої слави, а тим, що полягли, придбали сьвяту вічну память од рода в род; український народ сповняють гордостю і родять в його души нові ясні надії!...

Тому Загальна Українська Рада, дякуючи Вам, дорогі Брати, за Ваш привіт, щиро поздоровляє Вас з Вашими блискучими успіхами, шле Вам сердечний вислів признаня і подяки та знад синього Дунаю кличе за Вами вслїд: Ще не вмерла Україна!

В ПЕРЕЛОМОВУ ХВИЛЮ.

Віденьска „Свобода", (ч. 26.—27. з дня 17-ого серпня с. р.) пише у вступній статі:

В середу дня 11. с. м. відбуло ся у Відни під проводом д-ра Костя Левицького засїданє Загальної Української Ради, **яке з огляду на вагу запавших на нїм рішень можна назвати історичним засїданєм о далекосяглім політичнім значіню.** На засїданю були присутні: д-р Степан Баран, д-р Лев Бачинський, Юлїян Бачинський, Іван Боберський, Микола Василько, Ярослав Весоловський, Микола Ганкевич, д-р Сидір Голубович, Володимир Дорошенко, Андрій Жук, Всеволод Козловський, д-р Олександер Колесса, д-р Микола Лагодинський, д-р Евген Олесницький, Марїян Меленевський, Василь Панейко, Омелян Попович, Ілля Семака, Володимир Темницький, д-р Кирило Трильовський, д-р Льонгін Цегельський і Володимир Ясеницький.

(По тих словах оставила ц. к. прокураторія чи ц. і к. военна цензура у Відни майже півтора чистої шпальти, де, видно, було написано про се засїданє, **„яке з огляду на вагу запавших на нїм рішень можна назвати історичним засїданєм о далекосяглім політичнім значіню".** Які ті рішеня, яке се історичне засїданє і, яке то се далекосягле політичне значінє, того не можемо, на жаль, дізнати ся. **Можемо лише догадувати ся,** що рішеня Загальної Української Ради у Відни відносили ся до справи **недалекої будучности України,** а мусїли вони бути відрадні, коли віденська „Свобода" висловлюєть ся у спосіб, який надає тим рішеням дійсно велике значінє. Що цензура найважнїйшу часть статї усунула, се дасть ся пояснити тим, що рішеня могли вказувати на пляни австрійської армії, а се для неї могло би бути некорисне).

Вкінци на внесенє д-ра Евгена Олесницького порішено заложити слїдуючий **протест проти насильного забираня Москалями української людности з Галичини і Буковини до Росії.**

Уступаючи перед славним побідоносним походом союзних армій, управа російської армії в східній Галичині і на Буковині хопила ся зарядженъ, котрі, звертаючи ся як проти монархії так з окрема проти українського народа в своїй повній наготї, дають пізнати нечуваний варварський спосіб войованя Москалїв і їх спосіб поступованя, обчислений на кождім кроцї на нищенє Українців.

Нашим війскам попав ся в руки розказ армії російського XVII. корпусу з 20. червня 1915, де містять ся постанови для російських війск на случай відвороту з Галичини. В сїм розказї заряджено між иншим: Спонукувати всїми способами, або иншими словами: змушувати силою населенє східно-галицьких і буковинських повітів прилучувати ся до втїкаючих Москалїв, забрати з собою поза російський фронт всю худобу, всї конї, всї бронзові начиня включно з дзвонами і все, що може служити до ужитку армії, як також забрати з собою всї господарські пільні збори, а вкінци знищити всї припаси средств поживи, які знаходять ся у населеня а яких не можна забрати.

Відповідно до сего приказу армії забрано масово до Росії примусом і насильствами населенє східно-галицьких і буковинських повітів, з яких прогнано Москалїв, розсіваючи ґрізні вісти про мнимі насильства союзних армій, причім забрано все, що представляло вартість і могло бути забраним, а решту або спалено або знищено.

Забране населенє завезено в глубину Росії переважно до українських ґуберній, де воно є виставлене на найбільшу нужду, а часто на голодову смерть.

Злочинність Москалїв іде так далеко, що представляють нещасливих перед місцевим українським населенєм і стараються ся сим зменьшити прихильність до Австрії і збудити ненависть до неї.

На разї еще не можна точно устали ти числа Українців, забраних зі східної Галичини і Буковини; в кождім случаю є воно дуже високе і виносить много десяток тисячів.

В теперішній сьвітовій війні нї одна оружна сила не важить ся масово забирати з собою спокійне цивільне населенє, а іменно не тільки мущин але також жінки і дїти, що є сполучене з рабунком і знищенєм майна. Се варварське поступованє, яке в нечуваний спосіб нарушує основи міжнародного права і є насьміхом над примітивними понятями людскости, є виключно окремішностю московського способу веденя війни і московської культури. Виринаєсть ся з рідної землї богато тисячів невинних, спокійних, австрійській державі і династії з цїлою душею відданих селянських родин, яких обрабовують з цїлого майна і під господарським зглядом цїлковито руйнують та впихають в бездонну пропасть непевної будучности. Так виглядає в дійсности обіцяне освободженє славяньских братів.

Цїлию сего злочинного поступованя є без сумніву вилюдненє і знищенє краю, відобранє прпросту для австрійської армії, а передівсїм се поступованє звертаєть ся проти українського народа, на якого земли пораз перший є міри знайшли приміненє. Воно творить почесне завершенє перенимаючої грозою роботи знищеня, одну з безчисленних мір московського панованя проти Українців, одно звено в ланцюсї нечуваних переслїдувань і таких моральних і матеріяльних шкід, як заборона українського письма і мови, замкненє шкіл, господарських, наукових і культурних інституцій, конфіската фундаційного майна, обрабованє фінансових інституцій, вивезенє першого і найбільше заслуженого в народі, насильство над церквою і вірою. Не вдало ся Росії здобути Український Піємонт і задусити під своїм пановапєм, використовує отже хвилю соромного відвороту, щоби ще в сїй послїдній хвилині заподіяти українському народови в східній Галичині, і в Буковині можливо найбільше лихо, ослабити і знищити його силу в дотеперішнім свобіднім місци розвою, вилюднити і спустошити його цвитучий край.

Українська Загальна Рада в імени цїлого українського народа підносить сьвяточний протест проти сего одинокого у всесьвітній історії поступованя російської управи армії і полишає цїлому культурному сьвітови осудженє сего перенимаючого грозою насильного акту.

Рівночасно висказує Загальна Українська Рада своє найтеплїйше співчутє і найсердечнїйшу прихильність тим нещасним тисячам співгорожан, яких відвічний ворог забрав з собою — з тою сильною вірою, що з повним погромом злочинного ворога прийде час їх скорого освободженя і повороту на рідну землю.

Підписана Загальна Українська Рада звертаєть ся до ц. і к. австрійської управи армії, як також до ц. к. краєвої адміністрації Галичини і Буковини з горячим зазивом, щоби сїй невинній, знасилуваній або підступно уведеній людности улекшити всїми способами поворот і ввести її в її рідні оселї і в горожанські права.

По одноголоснім принятю сего протесту раджено ще над цїлим рядом важних політичних справ, о яких полагодженє прошено президію, даючи їй відповідні повновласти.

An Appeal to the Civilized Peoples of the World.

PROTEST OF THE LEAGUE FOR THE LIBERATION OF UKRAINE AGAINST THE BARBARIC MEASURES OF THE RUSSIAN GOVERNMENT, WHICH HAVE BROUGHT ABOUT THE DEVASTATION OF THE UKRAINIAN LANDS WITHIN THE AREA OF THE WAR ZONE.

The League for the Liberation of Ukraine has issued the following solemn protest against the barbarous measures employed by the Russian military command resulting in the total annihilation of those places situated within the area of the war operations:

The leaders of the Russian army in view of the entry already begun by the allied German and Austro-Hungarian troops into the South-Westerly Governments, Cholm, Grodno, Wolhynia and Podolia have instituted measures which purpose not only the evacuation of this region, but also its total destruction and depopulation. The Russian military authorities have given orders that the entire civil population of this Ukrainian region shall be forcibly dragged to the interior of Russia and all provisions, cattle and crops (except such as may be carried off into the hinterland) be destroyed. Likewise all towns and villages in this district shall be burned down. These measures were approved by the Russian government, the War Minister Polivanoff declaring in the opening session of the Duma that this conduct on the part of the Russian military authorities found its justification in higher military considerations and citing as precedent a similar act in 1812.

According to the news from Russian Ukraine a part of the population from the war zone had already been driven into the interior of Russia, causing great suffering among the people and exposing them to death from starvation.

As these measures of the Russian authorities, a mockery of the 20th century civilization, particularly affect the Ukrainian population of the above mentioned governments in South-West Russia, not less than ten million human beings—men, women and children

—thereby being plunged into an abyss of most awful misery, and as such a procedure is inadmissible from the standpoint of the international law as well as from the standpoint of Christian culture, violating as it does the most primitive principles of humanity, so likewise regarded purely from a military standpoint, they are without value and cannot save the Russian army from pursuit by the German and Austro-Hungarian army owing to modern technic of the means of communication and the organization of food supplies. In view of all these facts, this conduct purposeless as a military measure and violating the international law must be looked upon as nothing else but an act of mere savage despotism. There it stands as an isolated, unheard of outrage, unparalleled in all history, against the peaceful Ukrainian rural population which is utterly defenceless against the military power of Russia.

Seeing its strategic worthlessness, it must follow that political motives alone are at the bottom of this brutal behavior. The explanation lies in the Russian intention to desolate the flourishing Ukrainian lands, and in this manner decimate the Ukrainian population and intimidate the survivors in order to undermine and destroy the very foundations of the realization of the Ukrainian efforts in the direction of national independence. These are the same tactics which Peter the Great employed against the Swedish king Charles XII and the Ukrainian Hetman Mazeppa.

This infamous course of conduct on the part of the Russian government against our people is but a continuation of the Muscovite system which has sentenced Ukraine and its culture to destruction, and which has appeared on the part of the Muscovite government since the TIME OF THE PEREYASLAW UNION (1654), at every step, in all domains of political and educational life—in the church, in the school system, in the administration and in the prohibition of the use of the Ukrainian language.

As there is no possibility for the Ukrainians within the confines of Russia under the terror of the Russian regime (their press was completely suppressed upon the breaking out of the war) to stand against the cruel treatment accorded them by Russia so at variance with every humane instinct, the representatives of the League for the Liberation of Ukraine dwelling in other countries raise their voices in a solemn protest and appeal to the entire civilized world. These practices on the part of the Russian government will cover with shame also the highly civilized nations of Western Europe allied with Russia if they tolerate such acts and sanction them by their silence.

The League for the Liberation of Ukraine submits this question to the judgment of all civilized nations, not alone of Europe, but of the whole world, and summons all free and civilized peoples to raise their voices in protest against Russian atrocities and for the protection of the rights of the cultural achievements and the possessions of the Ukrainian nation.

Vienna, August 5, 1915.

For the League for the Liberation of Ukraine:

Vsevolod Kozlovsky,
Dr. Eugene Lubarsky-Pysmenny,
Vladimir de Doroshenko,
Alex. Skoropyss de Yoltukovsky,
Marian de Melenevsky,
Andrew Zhuk.

СКОНФІСКОВАНА ПРОМОВА РОСІЙСЬКОГО ПОСЛА МІЛЮКОВА.

Московська поступова ґазета „Рѣчь", яка виходить в Петроґраді, доносить, що провідник кадетів посол Мілюков, про котрого промову не згадано в урядовім звіті, говорив ось-що на недавнім засіданю думи серед великого признаня лівиці:

„Уже перед пів роком зібрали ся ми з почутєм великого неспокою і сказали правительству на тайних засіданях, чого не можна було висказати прилюдно. Правительство відповіло, що воно не потребує нашої помочи й надієть ся без нас дати собі раду.

„Тепер ми зібрані в хвилі найтяжших досьвідів народу. Наш неспокій показав ся оправданим. Запевненя правительства показали ся пустими словами. Народ хоче тепер сам здогонити занедбане, він висилає нас тут з приказом сказати правительству правду. Мусимо тепер зусиля побільшити в десятеро. Говорять, що прийшла пора для нас. Одначе се тільки випадок, коли ми зуміємо найдальше використати пору.

„Завдане думи, ввести до краю сьвідоме політичне житє, спинювало правительство всяким способом. Повне недовіре до народу є ще все провідною думкою нашого політичного житя. Правительство зробило все, щоби знищити патріотичне одушевлене народу. Навіть на зносини з раненими дивило ся з недовірем. Під позором воєнної конечности впроваджено найбільше недорічні переслідуваня чужих народів, передівсім Жидів. **Ми виділи найдурнійші, найнаївнійші зарядженя, щоби ввести нашу релігію і нашу національність у новонабутій провінції Галичині.** Яко урядників післано туди вимити спроміж провінціональних урядників, які зараз убивали ідеал менших національностий. Щойно нині по давнійших туманних заявах головного вожда впало слово про автономію Польщі. Против бідних російських Жидів переводжено найбільше систематичне й жорстоке переслідуванє під закидом шпіонажі, на що не доставлено ніяких доказів. Зарядженя, що пригадують найдикші часи варварського середновіча, що понижують Росію в очах цілого сьвіта, що засмучували наших приятелів і спричиняли нашим ворогам найбільшу злорадість.

„Щодо процесу проти соціялістичних членів думи, вглянув я в акти й довідав ся, що сей процес остане на всі часи символом російського перекрученя права". Бесідник домагав ся потім поворотного спровадженя членів до думи й негайної повної амнестії для політичних злочинців.

„В цілім народі — продовжав посол Мілюков свою бесіду — говорить ся про зради, що підживлювало систематично правительство, вказуючи просто на Жидів і немосковські родини, через що викликувано настрої для погромів, як у Москві. І система перекупства процвитає все далї. З відходом міністра війни не зроблено нічого, бо він просто ошукав думу". Бесідник жадав судового слїдства, бо сї вчинки треба вважати державними злочинами.

Мілюков закінчив домаганєм повної зміни внутрішного курсу, бо для Росії все виставлене тепер на гру.

Виводи Мілюкова перeривали постійно дуже сильні оклики притакуваня. При кінци його промови роздала ся буря оплесків.

Famous German Writer about the Britons.

(From the Berlin Weekly "Die Zukunft," May, 22, 1915).

Why scold the Britons? They are but doing what they have to do. Why tell them, day in and day out, that we are the better, the nobler ones, the only perfectly unselfish humans on earth? It only makes them smile.

Nor ought we ever to have blabbered in knavish manner of blood relationship and Christian duty that commands pious brotherhood. We should have remembered always what Palmerston said in the Commons after the February revolution in Paris: "Only dreamers can labor under the romantic imagination that the relations between nations, between Governments, is essentially, or even permanently, governed by friendship or similar emotions."

Germany had no reason to be thankful to Britain, but she had a hundred reasons to fear her—fear that is based upon respect. Great Britain is wonderfully strong, the biggest world empire that history has known; three-fourths of the earth inhabitated to-day is territory of the English language.

Germans who on the Rigi have once sat beside a Liverpool tailor disguised as a lord, Germans who gather their wisdom from the humorous sheets, think they know Britain and the British. And this is their idea of Englishmen: Sneakish and cowardly; stiff, grouchy or spleeny; without a longing for Kultur; only a craze for sports and greed in their heads—that, roughly, is the popular picture.

That the strongest new theories which taught us to learn nature and the mind; that Shakespeare's country had, even in the nineteenth century, the most productive literature, (not poetry)—these things are overlooked. Because the Briton loves sports and spends almost as much time playing golf or football as the German does in drinking beer, he is ridiculed. Is the Englishman silly because he is anxious that his county should win in the cricket match? Does not his play which steels the body serve his fatherland?

Did you ever go into Hyde Park and there see the hundreds of sturdy, white haired old men riding briskly on horseback? And the young girls and old ladies in the West End; the workmen with their children on the playgrounds? Look at them and compare them with the thin blooded, prematurely withered, overfattened and wabbling figures you meet at every step in the Continental cities!

The Briton, cheerful, healthy and brave, was quick to realize that only the strong can conquer the world, and he procured for himself the hygiene which is necessary to a nation confined most of the time to factories and offices, lest it die away. The Briton's mode of living and his actions are sensible; he can obey without humiliation and force and give obedience without arbitrary tyranny.

In India a Commissioner with only a handful of whites at his disposal commands millions of the brown race, who do not dare wrinkle their brows before his glance. In London if an uprising is feared dukes join hands with cellar tenants to do constable duty. Everybody, whether he possesses a fortune or has only a few pounds to lose, takes the oath, joins the ranks and marches against the foes of society. And it is because this realization of ever ready defensive strength governs all minds that full freedom is given to speech, to criticism, to satire; that the most brazen things may be said about the King and his Ministers, about the institutions, officials and about the national character without interference. Not before the highest officer of the empire would the Briton bend his knees.

Young men and women associate in the closest friendship, pass whole days together on the river, without their aunts as chaperons, and not one rough or immodest word disturbs the harmless hilarity; any one who would dare offend the ears of decent women by indecent remarks would therewith become impossible in that company.

We are *only praising* what deserves praise. Have the Britons pedler souls? They didn't think of their wares, but exposed them to the gravest possible danger and sacrificed billions in order to destroy Bonaparte, to whose hypnotic will and power they alone—in all Europe, they alone—did not succumb!

There are some in Germany who used to praise all these good qualities of the English. They knew that England has hardly human material, a nobility which of all nobilities is the most useful for battle, and that she has able women; that England was wise enough to guard against the endemic evils of all democracies and has remained in the twentieth century as in the Wars of the Roses, an oligarchy. Those Germans grew mad when they found in the newspapers vilification of England, Germans who early and late admired the noblesse in the lion's eye.

Those were the Germans who could not comprehend how a poor word could be said about the British Empire and its people, for to them the paramount, natural issue was: Germany must go hand in hand with Britain, must be Britain's friend—always only Britain's. They were not so dangerous as the Briton haters who during the Boer war already saw the empire of the Angles crushed and crumbled and who glowed in love for the Boers.

Never would England have become what she is to-day if all classes had not felt what Palmerston said, that emotions do not determine the relations between nations.

Maximilian Harden.

ОЛЕНА СІЧИНСЬКА.

(Посмертна згадка).

(Ся посмертна згадка була вже поміщена у попереднім числі „Свободи", але через неувагу метрампажа (того, що ломить і приготовляє форми на друкарську машину) вимішано там в кількох місцях стрічки і зроблено стільки похибок, що весь зміст статї затемнив ся і через те поміщуємо її вдруге. — Ред. „Свободи").

З занятої ще Москалями частини Галичини продерла ся до нас сумна вістка, що **Олена Січинська, мати Мирослава Січинського, померла в селї Гадинківцях, гусятинського повіта.** Близших відомостий про безпосередну причину смерти, про час, то-що недостає нам цілком. Може бути, що житє Покійної впало жертвою насильства з московської сторони; може бути одначе, що в шістьдесятім році згасло спокійно, як догорівший огонь...

Се наші здогади, але одно певне, що останні місяці житя Покійної були для неї найбільше тяжкими, найбільше болючими, найсумнійшими хвилями в її житю. Доля не жалувала покійній Олені тяжких, болючих ударів. Дорога її житя значила ся тяжкими хрестами болю. Під тягарем тих хрестів хилило ся слабе жіноче тіло, але сильний дух находив собі покріплене і піддержку в тім, що трагічні події, які ранили серце жінки чи мами — несли рівночасно умови і душі сеї щирої Українки потіху і розраду в надіях на корисний зворот в долї цілого народу. Отсї надії на поправу долї цілого народу вязали ся з трагічними випадками в найблизшій родині Покійної і лагодили її біль тим, що рівночасно її суспільні, патріотичні почуваня захоплювали ся виглядами на красше завтра — нашого народу. Сього моменту недостало саме в останних хвилях житя Покійної. **Її біль і сум, який з причини московського наїзду мусїла Покійна переживати, — лучив ся і вязав ся з болем і сумом цілого українського народу.** Останні місяці свого житя Покійна проживала на східних окраїнах Галичини, всього три милї від Збруча. Там найскорше вступила нога московського наїзника і найдовше він там держить ся. Від Золотої Липи і від Днїстра за-далеко до Гадинковець, щоби могла була Покійна зачути гук освободжуючих гармат. Умерла з тим трагічним болем в серцю, що смертельний ворог України загорнув під свою владу і той кусок української землї, де українське народне житє мало захист. Коли не якесь дике насильство московського салдата або охранника нагло перервало житє Покійної, — то напевно скоротив його той великий трагічний біль, що тим страшнійше ранив Покійну, бо був всенародним болем України.

В попівській родині Корнїїв поміж кількома сестрами і братами родила ся Покійна на галицькім Поділю 1854. року. Рідка, незвичайна краса старинної Римлянки лучила ся вже у молодої дівчини з великою інтелїґенцією, твердою енерґією і майже полудневим темпераментом. В 1875. році злучили ся Олена Корнїївна і Микола Січинський до спільного житя. Микола Січинський вийшов з львівського духовного семинара яко ідеаліст, захоплений до глибини душі українською національною думкою, готов цілу свою молоду силу віддати народній справі в послугу і зараз яко молодий сотрудник розпочав свою культурну та політичну працю серед народа. В Олені найшов собі щиру, також само публичними справами захоплену товаришку і помічницю. Хто знає долю тих наших сьвящеників Українців, що в вісімдесятих роках опускали семинаріяльні мури, перенняті ідеями того народовства, що в нас в Галичині було чимось подібним до російського „народнїчества" і „шествія в народ" та носило ціхи „хлопоманства", — тому не треба пояснювати, яке тяжке і з матеріяльного і з морального боку було житє Олени і Миколи Січинських. Молодий піп, що не тільки признавав ся до українства, але по своїм силам працював публично для української справи, мусів нераз разом зі своєю родиною терпіти голод в дословнім значіню, бо польська шляхта, в котрої руках є обсада греко-католицьких приходств, не пускала таких попів на добрі парохії; вся духовна єрархія у нас в Галичині була тоді, як не москвофільська, то „твердо"- та „червоно-руска", що Українців не терпіла на перехід. Такі-ж самі були майже всі довкола „сусіди", себто величезна більшість попів і тому молодий піп Українець жив між своїми товаришами заводу цілком відчужений, переслїдуваний з гори, висьміваний окруженєм. Треба було сильних характерів, сили і спосібности, щоб жертвували особисті і родинні інтереси, передержати і перенести усї ті моральні і матеріяльні незгодини! Легко зрозуміти, якою цінною товаришкою житя для такого чоловіка була жінка, що не висувала на перше місце своїх вигід і потреб, потреб і вигід родини, а противно, нарівні з мужем так захоплювала ся справою, що нераз забувала на се, що в тих сферах уважало ся першим і одиноким обовязком жінки.

А саме такою була покійна Олена. Назва „суфражетка" значно пізнійша, а надто деякими виступами потрохи скомпромітована, але Покійна була жінкою того власне типу. Своєрідні наші обставини не позволили їй стати суфражеткою на широкім публичнім поли, зате була нею в тіснійшім крузї приватного й родинного житя. В тім дусї виховувала дїти: шість доньок і двох синів, ті ідеї пропаґувала устно в крузї своїх знайомих. Публичних виступів в житю Покійної було небогато, але саме публичні справи були змістом її духового житя. Як її образованє пійшло би було иншими шляхами, — могла би була вона стати перворядною публїцисткою; коли би жіноцтво мало в нас виборче право, була би на певно засїдала в парляменті. На Покійній бачимо, як богато вроджених талантів минаєть ся з природним своїм покликанєм ізза твердих обставин житя. Житє Покійної було тверде і непереможною своєю рукою завдавало їй болючі удари без милосердя. З початком девятьдесятих років переведено в нашій галицькій політиці польсько-українську угоду. Микола Січинський був соймовим послом і діяльним учасником тої угоди. Вірило ся тоді у нас, що настане „нова ера", — ера користий, здобутків і поширеня прав українського народу. В 1894. році спав перший болючий удар на Покійну: стратила мужа, остала вдовою з осьмеро дрібними дітьми. Та в тім тяжкім горю розрадою і піддержкою для прибитої вдови була віра, що муж разом з иншими українськими політиками дали почин до нового, красшого і лїпшого житя для українського народу. В 1909. році новий удар: найбільше люблений син Мстислав, гордість і надія мами-вдови, розстав ся з житєм так нагло і ненадійно, що, здавало ся, мама не переживе того болю. Але тут показало ся, що та мама любила Мстислава не тою звичайною любовю до своєї дитини, але любовю ширшою, усуспільненою любила свого сина, котрий в такім молодім віці, в двайцятім шестім році житя умираючи, лишив своїй опечаленій мамі своє вже добре заслужене, звісне, загально шановане імя. А потім другий син Мирослав двома вироками львівських судіїв присяглих два рази засуджений на смерть. Що за безмірна сила, звісна нам хиба з оповідань про римські матрони. Слухати на власні уха двократного вироку смерти на одинокого сина, чути страшні зелїзні слова вироку, розуміти їх зміст і значінє і не зломити ся в материнськім болю! **Хто бачив Покійну тоді, того переходили дрожі перед тим скаменілим в німій поважі висловом національної гордости, перед тим застрашуючим своєю холодною рівновагою почутєм народного обовязку у мами, що тратить такого сина.**

Усї ті переживаня не зломили Покійної. Худе, правильне лице орало ся зморщками болю і терпіль; волосє сивіло пасмами; худорлява стать хилила ся долів, **але дух все кріпкий, все живий і рухливий, думки ніколи не спрямовували ся у власне нутро до зболілої душі і пораненого серця, все огортали ширші горизонти ближних своїх, свій нарід, його будучність.** Певно, з сумними болючими думками про нещасну долю народа під загрожуючим йому опанованєм московщиною зійшла з сього сьвіта.

Володимир Темницький.

(З „Вістника Союза Визволеня України").

ДО ОКРОВАВЛЕНОЇ НИВИ.

Ой колоси ся, ниво, колоси ся
Колосячком зі злота:
По тобі, ниво, ріки крови лили ся,
Тяжка була робота.

На тобі, ниво, довго грали гармати
Ой грали, не вгавали.
Та прийшлось батькам свої голови дати,
Щоб діти землю мали.

Богдан Лепкий.

При всяких нагодах, на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім ріднім краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ: — Пригадую собі як нині, як на ось-тім образку! Іду, іду, бреду, бреду! Вже я в болотах; ще капку і вже туй-туй! Аж мій братанок зірвав ся і мені все перебив. Як тобі лакома така їзда, то пробуй! Гайда!

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XX.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Заходом тутешних товариств відбуло ся у нас велике народне віче в справі визволеня України. Реферував др. Демидчук.

Голова комітету п. Підлісний в короткій промові пояснив зібраним ціль віча, а відтак приступлено до вибору президії. Предсїдатель віча П. Довгий покликав секретарів, представив їх присутним і уділив голосу д-рови Демидчукови.

Шановний гість в гарній півторагодинній промові пояснив зібраним (котрих було около 250) положенє українського народу в теперішну хвилю і його значінє в теперішній війні. Обговорюючи справу українську під зглядом економічним, обяснив, для чого нарід так великий і поселений на богатій території, є такий бідний і майже забутий иншими народами. Зазначуючи обовязки тутешних Українців до своїх братів у старім краю, підніс справу складок жертв на фонд потерпівших у війні, а відтак звернув увагу на ширенє української лїтератури в анґлїйськім язиці межи тутешними людьми. Висказуючи надію на лїпшу будуччину українського народу, шановний бесїдник візвав нарід до спільної акції в сїй сьвятій роботі і тим закінчив свою промову. Грімкі оплески зібраних були висловом задоволеня.

По дискусії предсїдатель віча п. Довгий подякував шановному гостеви за ласкаве прибутє, а зібраним за численну участь. В межичасї зібрано $24.85 на фонд потерпівших у війні, за котрі комітет віча устами тих бідаків складає жертводавцям щире спасибіг. По відспіваню „Ще не вмерла Україна" учасники віча в піднесенім настрою розійшли ся домів.

За секретаря: **С. Перцак.**

—o—

XXI.

СТАМФОРД, КОНН.

В неділю дня 5. с. м. відбуло ся тут віче в справі вільної України. Реферували Вп. др. С. Демидчук, Т. Рудий і М. Угорчак. Віче устроєно заходом тутешного відділу У. Н. С., ч. 350. Отворив його предсїдатель того відділу д. Іван Кресан, обясняючи відповідно ціль і значінє віча і запрошуючи на предсїдателя віча д. М. Угорчака. На секретарів віча покликано дд. Йосифа Тирчика і Івана Каштанюка.

Перед отворенем віча малі українські дїти відспівали „Гимн Американських Українців" і „Боже великий єдиний". Також були приготовані до відповідного виступу перед вічем дївчата з Українського Народного Клюбу, однак задля спізненої пори з виступу мусїли зрезиґнувати.

Першим і найдовшим був реферат нашого знаменитого гостя д-ра С. Демидчука на тему: історія теперішної війни; причини війни Росії з Австрією, а Анґлії з Німеччиною; наше відношенє до війни; наші жертви і надії; мирова конференція; осьвідомлюванє чужинців про нашу справу і т. п. Усї ті точки обговорив шан. референт дуже докладно і популярно.

Предсїдатель д. М. Угорчак познакомив зібраних зі запомоговою акцією американських Українців для старого краю і запалював до жертволюбивости присутних.

Збіркою жертв заняли ся дд.: Каштанюкова, Терлякова, Сливинська і Бойчуківна. Вони зібрали разом $23.01, а кождого, хто жертвував найменьше 25 цнт., обдарували памятковим значком теперішної війни.

Підчас збираня жертв предс. д. М. Угорчак говорив про орґанїзації взагалї.

Опісля забрав голос д. Т. Рудий. По довшім рефераті про Український Сойм в Америці, про його потребу і вагу, овочем котрого мусїла би між иншими бути конкретна і загальна наша екзекутива народна тут в Америці — не міг шан. прелеґент затаїти власного милого вражіня, викликаного вічем і цїлим нашим поступом на народнім поли. Д. Т. Рудий був перед чотирма роками якийсь час сталим тутешним жителем. Тодї не було тут жадного народного житя, жадної орґанїзації і коли тепер по так короткім часї застав в повнім розвою відділ У. Н. Союза, дальше У. Н. Клюб з многими добродійними комітетами і давних знакомих з закоченими рукавами при народній роботї, сказав: „Не тямлю хвилї, коли би я чув ся більше щасливим і вдоволеним як днесь тут між вами". Таким самим милим вражінєм любували ся певно і всї ті вічевики, котрі до такого результату народної працї по можности своїх сил причиняли ся.

Яко справоздавцї сего віча для певних причин повстримуємо ся від утертої форми справозданя, з критикою референтів зглядно їх рефератів, хоч би лише тому, що вони перейшли вже всю можливу критику, а наше вічеве справозданє, скомбіноване з подіями передвічевими оказало би ся за довге. Помимо того почуваємо ся до обовязку зазначити, що Вп. Референтів тут приняли, вислухали і працали так сказатиб з отвореними для них серцями, про що найлучше посьвідчить слїдуючий факт: На другий день по вічу д. Т. Вардзаль, котрий задля випадку зломаня ноги вже від довшого часу позістає неспосібним до заробкованя і на вічу не міг явити ся, присилає до нас $1.00 і передає отсї слова: „Прийміть і від мене скромну жертву для нещасних в краю, а тим добродїям, народним трудівникам, котрих рідні і щирі слова були так сильні, що дійшли аж до мене немічного, зашлїть і моє „спасибіг" за їх труди і надію, якою мене надїлили."

По рефераті д-ра С. Демидчука зголосили ся до слова „товариші" Павло Мельніцков і Михаїл Шерок-Сорока — оба російські Українцї. Перший з них виказав ясно, що сьвіт божий бачить лиш через інтернаціональні окуляри, але до полєміки на иншу тему, а передівсїм на ту, на яку в тїй хвили був час і місце, — оказав ся неспосібним. Другий „товариш" домагав ся на ту саму тему дальше говорити, але вічевики запротестували і предсїдатель відобрав йому голос. Природно, що се наступило аж тодї, коли наші референти, а особливо др. С. Демидчук, виказали прилюдно, що всяка полєміка з тими двома „товаришами" є неможлива. Вони самі доказали, що їм більше є знана доля російських євреїв ніж недоля російських Українців, котрих репрезентантами себе звали.

Відтак відчитано і всїми голосами ухвалено отсї резолюції:

1) Ми, Українцї в Стамфорд, Конн., зібрані на вічу дня 5. вересня 1915, висловлюємо горяче співчутє нашим братям в краю і тому кличемо до всїх Українців в Америці: Поможім, Братя і Сестри, нашими жертвами рідним нашим в краю.

2) Загальній Українській Радї у Віднї висловлюємо повне довірє і бажаємо, щоби і на дальше наші проводирі йшли до тої цїли, до якої їх покликав нарід, та щоби справу вільної України заступали всїми силами.

3) Взиваємо всїх американських Українців, щоби зійшли ся на Сойм в Америцї, на котрім без огляду на партії мають бути всї репрезентовані.

4) Російську заборчу політику пятнуємо яко рабівничу, а також жадаємо від Австрії, щоби ми, Українцї, котрі проливаємо нашу кров в обороні як своєї вітчини так і в обороні Австрії, не були кинені на поталу Полякам. Жадаємо, щоби всї українські землї були злучені і вільні, чи то яко вільна і независима Україна, чи — в найгіршім разї — яко один коронний край Австрії з своїм власним соймом.

5) Пятнуємо російський царат і уряд за те, що арештував невинних людий, як проф. Грушевського, митрополита Шептицького і много инших, а наш культурний народний добуток в Галичині знищив.

Віче закінчило ся сердечною подякою Вп. Референтам і відспіванем народних пісень.

З огляду на те, що рівночасно зі справозданєм вічевим виготовлять ся пересилку зібраних дотепер всїх жертв на Фонд визволеня України, мусимо тут єще долучити і справозданє з попередної збірки. По висланю і оголошеню в „Свободі" поіменного виказу жертводавців, раз на $53.65, а другий раз на $30.00 — разом $83.65 — днесь засилаємо дохід з дїточого представленя „Вінець на могилу Т. Шевченка" в сумі $5.20. Штуку сю відограли в гали У. Н. К. на поміч малим сиріткам у старім краю слїдуючі від 3 до 12-лїтні дїти: Парася, Марія і Іванна Бреян, Стефанія, Ганя, Емілія і Кася Тирчик, Іванна, Анна і Стефан Кость і Марія Чарковська. — Опісля заходом старшої молодїжи, членів аматорського кружка при У. Н. К. виставлено народну комедію „Свекруха", в котрій виступали дд.: А. Сливинська, А. Кушнірівна, В. Бойчуківна, М. Сливинський, С. Коривчак, В. Блащук і Й. Тирчик. Се представленє принесло дохід на Ф. В. У. в сумі $13.90. Кромі повисших зібрано єще слїдуючі жертви: з розпродажі памяткових значків теперішної війни $2.50; д. Т. Вардзаль жертвував по вічу $1.00; д. В. Бреян власні і других дрібні жертви $5.30; д. Г. Кресан $4.00; часть з коляди $5.30; д. А. Ковальська $1.00. Відрахувавши з загальної суми $19.50 яко кошти уряджения віча, решту т. є. $41.44 пересилаємо до „Свободи" на Фонд визволеня України. В почутю милого обовязку зложеня як найсердечнїйшої подяки всїм жертводавцям, осьмілюємо ся відзначити тую ґрупку дїточок і старших, котрі кромі власної лепти причинили ся до збираня других жертв і положили чимало трудів, які попри збільшенє Ф. В. У. мають велике льокальне значінє і вартість. Тому кличемо: Спасибіг Вам всїм жертводавцям! Честь і слава Вам, українські Дїточки і Молодїже, за Ваші труди і успіхи! На многая лїта тим Добродїям, що прибули до нас, аби на вічу духа народного в нас зміцнити і до дальшої народної працї нас заохотити!

Йосиф Тирчик і Іван Каштанюк,
вічеві секретарі.

ДОПИСИ.

З SYRACUSE, N. Y.

В неділю по полудни, дня 4. липня с. р. відбуло ся в нас віче в справі самостійної України заходом Тов. „Укр. Зап. Січи".

Віче отворив В. Осухівський, який в коротких словах пояснив ціль віча і його значінє, і представив зібраним теперішну ситуацію в нашім рідним краю. Відтак покликав на предсїдателя віча п. Д. Матвіїва.

Предсїдатель подякував за вибір і покликав на секретарів віча М. Дидика і В. Осухівського. Потім предсїдатель сказав коротко, що теперішна доля українського народа мовби на вазї стоїть, та чейже переважить ся на добро 40-мілїонового українського народа, котрий стогне під російським ярмом.

Потім уділив голосу п. Л. Весоловському, котрий з великим запалом і з вірою виголосив гарний реферат про сьвітлу будучність нашого українського народа. Його бесїда тривала довший час, бо говорив про нашу історію від найдавнїйших часів аж по нинїшні дни. Згадав також про Українських Січових Стрільців та про Січовички, котрі, неначе вибрані цьвіти з житя і культури українського народа, кладуть свої буйні голови в боротьбі з відвічним ворогом за український нарід та за красшу його долю. При кінци своєї промови бесїдник горячими словами попросив присутних, аби причинили ся хоч малими датками до збільшеня Фонду визволеня України, а зглядно фонду на поміч вдовам і сиротам по погибших на війні наших братях, що поклали свої голови за визволенє прабатьківської землї від московського наїзника.

По промові п. Л. Весоловського приступлено до збираня жертв. Імена жертводавців є отсї:

М. Бутніцький і Ф. Велич по $2.00; Д. Матвіїв, С. Соколовський, М. Марневич, М. Дидик, Т. Ковальчук і В. Осухівський по $1.00; Катерина Матвіїв 75 цнт.; П. Ґаліцький, Татарин, Туранський, С. Кашубинський, А. Дамюк, А. Шмокалюк, В. Кучерявий, В. Марія і М. Ліщинецький по 50 цнт.; Н. Н. 30 цнт.; І. Перейма, Ф. Фаворик, В. Кіянка, В. Шмокалюк, А. Ліщинецька, Г. Трач, Малімон, А. Медяк, С. Мерва, С. Гривнак, Г. Бедіш, Ф. Денька, Н. Дідуник, В. Ґудзів, К. Будна, Дмитрук, П. Ковальчук, В. Миськів і Й. Підкамінний по 25 цнт.; Н. Олійник 20 цнт. Разом $20.60. Тов. „Зап. Січ" дало зі своєї каси $5.00; при всяких нагодах зібрано $10.45. Загальна квота виносить $36.05. По відтягненю розходів лишилось $33.85.

Всїм Вп. жертводавцям, що причинили ся до побільшеня Фонду визволеня України, складаємо щире спасибіг! А Ви, Братя Українцї, скликуйте дальше віча в справі самостійної України!

На вічу ухвалено слїдуючі резолюції:

1) Виражаємо наше співчутє потерпівшим Героям в теперішній війнї, а зокрема Українським Січовим Стрільцям, котрі кладуть своє житє в обороні прав і волї свого рідного народа.

2) Взиваємо весь український загал до дїла в справі несеня помочи нашим братям, захопленим теперішною війною.

3) Спільне наше гасло має бути: демократична Україна без хлопа і пана, а до здійсненя сего ідеалу маємо стреміти з обдуманими плянами після загального поступу і духа часу, з певними запоруками свободи слова, думки і преси.

4) Виражаємо признанє Загальній Українській Радї у Віднї за се, що дала почин до несеня помочи нашим галицьким збігцям в инших державах.

5) Виражаємо наше співчутє усїм тим українським провідникам і діячам, котрі за ідеальну українську справу потерпіли переслїдуваня з рук московського уряду.

Віче закінчило ся відспіванєм гимну „Ще не вмерла Україна", після чого вічевики розійшли ся домів з великим задоволенєм.

М. Дидик і В. Осухівський,
секретарі віча.

—o—

З PHILADELPHIA, PA.

Дня 28. серпня с. р. відбуло ся тут віче, яке отворив комітетовий Іван Жмутин, просячи всїх зібраних о загальний спокій підчас віча. Опісля вибрано предсїдателем віча Юрка Пищальника, котрий покликав на секретарів Олексу Будая і Ілька Сороку.

Відтак виступив з бесїдою о. Пик. Горячими словами описав він недолю українського народу, котрий є закутий під російським царатом від двох і пів столїтя. Через весь той час наш нарід ожидав нетерпеливо відповідного часу, щоби здобути собі лучшу долю. Аж нинї зміг він при помочи австрійсько-німецьких війск виступити з мечем в руцї проти свого відвічного ворога і задля того не можуть Українцї лучити ся анї з Москалями анї з Поляками.

По сїм забрав голос урядник австрійського консуляту п. В. Зугаєвич і заявив, що наші Українцї, живучи тут на свобідній земли Вашінґтона і не чуючи тріскаючих шрапнелїв і лоскоту карабінів, мало дбають про своїх братів, котрі вже від року стоять під градом куль проти відвічного ворога, який вдер ся до нашої Галичини, щоби буцїм освободити нас зпід австрійського панованя. Вже від року ллєть ся кров наших братів, вже від року наші бідні вдови і сироти терплять невиносиме горе через московську дику орду, котра так „освободила" наших братів Українців в Галичині, що і милого нам архипастиря А. Шептицького забрала в глиб Росії, знищила всї українські інституції і заборонила нам нашу рідну мову. Ще і сего за мало було російським наїзникам і вони задумали єще забрати з Перемишля епископа Чеховича. Та се їм вже не вдало ся, бо Всевишний скорше поспішив ся і забрав Чеховича до вічної слави. При кінци своєї бесїди просив зібраних до народної працї і до помочи рідним братам, вдовам і сиротам, котрі угинають ся тепер під ударом важкої долї.

Опісля виступила 7-лїтна дівчинка Стефанія Ґебайло і виголосила гарний вірш, яким так зворушила агромаджену публику, що неодному покотила ся слеза з очий. Малу декляматорку нагороджено щирими оплесками.

Посім п. Коваль заявив, що 13 місяців проливаєть ся кров потоками по цїлій Европі з причини московської дикої орди, котра задумала в нашій рідній Галичині випалити слїди українського населеня. Та не так стало ся, як Москалї думали, бо прийшов час, в котрім виступили сьміло до завзятої боротьби з ворогом не тілько наші молодцї-соколи, але і наші українські дївчата. Від Карпат аж по Варшаву, і ще далї, спалили наші герої слїди наїзника, котрому певно вже більше не захочеть ся освободжати Галичину зпід панованя Австрії! Бесїдник згадав також наси гетьмана Мазепи, а відтак говорив про Українських Січових Стрільців і про Загальну Українську Раду.

Опісля п. Слободян говорив про часи Т. Шевченка і про способи відбудованя нашої вітчини. На кінци взивав всїх американських Українців до щирої народної працї, бо тілько спільна і трудна праця допоможе нам вирвати ся з кіґтів царя „освободителя".

Посім комітетовий п. Т. Грицей перечитав резолюції, на котрі цїлий зібраний загал згодив ся. Опісля представив вічевикам центральних урядників, котрими є: Олекса Вигодованець, предс.; Іван Жмутин, секр.; Іван Сорока, касієр.

Віче закінчено відспіванєм нашого народного гимну „Ще не вмерла Україна".

Ол. Будай і Ілько Сорока,
секретарі віча.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з села Постолївки, повіт Гусятин, писаний дня 20. липня 1915 до Матвія Сталеного в Сидней, Н. С., Канада.

Дорогий Мужу! Я лист від Тебе отримала і дякую Тобі дуже красно, бо я на него чекала вже три місяцї. Я — Богу дякувати — здорова разом з дитиною, але моє житє дуже нудне тепер. В нас вже жнива. Треба би жати, а тут годї, бо мусимо шанцї копати. **Щодня мусять наші люди (і то з кождого нумера) йти до шанців, бо як би хто не хотів пійти, то набере нагаїв.** Копають ті шанцї з Гусятина аж до нас попід горою і так здовж аж до Красного. Не знати, що то буде тепер з нами. Робота не бере ся нікого, а люди ходять як позагарувані. Ми крадькома ходили сапати і жати, але всїм не годен іти, бо той лютий ворог наганяє шанцї копати. **Тепер у нас є дуже богато людий, тих від Днїстра, що то їх Москалї займили враз з худобою і з кіньми. Вони стоять на травцї на оболоню і там ночують. Всьо оболонє вкрили, що навіть порахувати не годен. А ті люди такі бідні! Не мають що їсти, хиба собі випросять тай тим жиють. Ідуть в село тай наші люди дають їм хлїба. Вже собі вривають, а їм треба дати, бо плачуть і просять. Неодин лишив дома всьо своє, а тут мусить з голоду млїти.** Ой, Боже милий, переміни тото! Свою худобу годують з лану: возять конюшину і овес, але **самі ті бідні люди дуже голодують.** Є чутка, що і в нас таке буде, що Москаль буде забирати всю худобу, аби наше військо не мало чим живити ся. Щоби хоть конї лишили ся, бо не було би чим робити. Біда без корови, бо не було би молока, але без хлїба ще гірша біда. Доки ще треба так терпіти і коли той спокій наступить — Бог сьвятий знає. Коби як найборше! Дорогий Мужу! Ти пишеш, що Тобі нудно. Та я знаю, що невесело, бо яка веселість може бути в такім станї. Але все таки Тобі там лїпше ніж нам тут. Як чоловік встане, то не знає, що робити, бо тут кричить і гонить до шанців, а тут знов стріляють. Вже пять днїв чути безперестанні гуки десь гейби коло Хоросткова, бо вже наше військо зближає ся. Ми повикопували собі ями, щоби в них ховати ся, як би — не дай Боже — була недалеко битва і як би кулї летїли. Осібні ями приготовили ми тут на шматє. І таке наше житє. Тепер ніби за час у нас є 130 Москалів; варять собі їсти на оболоню. Вони прийшли разом з тими людьми знад Днїстра і так їх вартують вже дві недїли. Всїх Жидів Москаль забрав до Копичинець. Ті Жиди полишили всьо своє добро, яке тепер Москалї рабують, а є що рабувати, бо Жиди не могли взяти з собою нічого. Коби Ти знав, яка тут тепер нудь! Через цїлий рік не видів ніхто ні весіль ні забав, а трунків то анї на лік нема. Дякуй Богу, що Ти в Канадї; може ще проживеш, бо тут нема надії на житє. Моли ся Богу за нас і проси, аби ми ще побачили ся. Як — не дай Боже — ми не будемо жити, то памятай за мою душу — може якої помочи буде треба. Бо що то той сьвіт, але там треба здавати рахунок з нашого житя! І я Тя так прошу, Мужу мій: жий си по божому, все памятай за мене, а як коли призабудеш, то си нагадай, що-сь лишив мене з малою дитиною. Пиши до мене як начастїйше, бо менї тепер дуже нудь. Прийде недїля, то навіть дзвонів не чути, бо **Москалї забрали дзвони до Росії. І в Хоросткові також забрали всьо — нічого не лишило ся!** Треба буде тепер голим по сьвіті ходити. Навіть ременю на чоботи нема, а як де з'явить ся, то за підшитє треба дати 8 ринських. За чоботи для баби або дївчини треба

дати 18 ринських — а деж їх взяти, як свині по короні — такі тані — і ще ніхто не хоче купити. От така наша біда! Ксьондз Городницький вже вибрав ся до Росії і так тепер у нас нема ні неділі ні сьвята. На празник на Івана то наші фірами возили камінь на міст, а коло Габи на городі гатили воду, а решта людий копали шанці. Аж сум побирає робити в неділю і сьвята! І пишу Ти, що коло нас летів Европлян (аероплян, літак) і дуже довго крутив ся, а потім злетів на долину і ночував на Городници в касарни. І ніхто не знає чий, а тепер ся догадують, що то австрійський, але не годен було пізнати. Переночував і поїхав. Більше вже не пишу, хотяй писати є що і не змістив би того на десяти аркушах. Здоровлю Тебе разом з дитиною. До милого побачення! — Твоя жена Марія Сталена.

[illegible] II.

Лист з Добростан, повіт Городок, писаний дня 6. серпня 1915 до Стефана Юркевича в Ст. Джозеф, Мо.

Коханий Сину! Ми — Богу дякувати — здорові, але підчас війни втікали-смо три рази на инші села. Підчас нашої мандрівки кулї падали на нас як град. Тяжкий ворог стояв тут від жовтня минулого року аж до кінця мая сего року. Щастє, що наше військо став спустило, то голодні Москалї кинули ся на рабунок; инакше були би нас з ногами зїли! **Вороги забрали з Білогори 11 господарів, а село Затоку спалили до чиста. Забрали також всїх Німцїв** (мабуть кольоністів — Ред.) **з околиці і всїх наших людий з Карчмарів і з Воліці. Лишили ся тілько ті, що ще перед часом поховали ся в лїсах. Люди позакопували були свої лахи і збіже в землю, але ворог повідкопував, лахи попродав, а збіже забрав. Всї людські маєтки забрали — навіть одної корови нікому не лишили, ані одної курки!** Ми свою корову якось виховали, але нам взяли ялівку і дали нам за неї 22 ринських, а вона була варта більше ніж 200 корон. Тепер годі коровубудь докупити ся. Одна корова коштує 800 корон і то годі дістати. Чвертка бульби коштує 2 К і 3 шустці, фунт муки 1 К, літра круп 1 К, літра пенцаку 1 К, а рижу і ппона нигде нема. Хлїба тут ніхто не видить, бо його і у Львові нема. Місто (Львів) трохи попалили, а трохи порозвалювали. Жиди з голоду гинуть. Добре, що ми маємо корову, бо без корови нема що робити. — Поздоровляю Тебе, Твоя мама Ганя Юркевич.

III.

Лист з села Стефкови, повіт Ліско, писаний дня 15. червня 1915 до Івана Коваля в Бурнгам, Па. (Прислав до поміщеня Іван Сороттяк, товариш І. Коваля.)

Дорогий Мужу! Моє теперішнє положенє таке, що я його і моїм ворогам не зичу. У нас були Москалї цїлу зиму і дуже наші люди натерпіли ся від тих кровожерців бісурманів. Менї взяло 2 штуки рогатої худоби, а 2 штуки ще мало, але днесь-завтра і то возьмуть... Я посіяла дуже мало, бо всьо зерно забрали і тепер ся жадні гроші нигде його не вкупиш. У нас тепер велика посуха. Вівса нема. В нашім селї був три рази реєнтирунок; забрали всїх хлопів від 18 до 42 року житя; лишили ся тілько старі і немічні люди. Стрикови одної ночи вкрали **Москалї дві корови, а коня пробили і він на другий день здох. І так нам тоті бісурмани всьо забрали, а хто просив, аби го так не кривдили, то того били нагайками.** І так нам платили за нашу працю. Але Бог милосердний над нами змилував ся і наші австрійські війська вигнали тоту дичину московську. Більше Ти, дорогий Мужу, не можу нїчо о війні писати, бо не знаю, чи тот лист від мене отримаєш. Як дістану від Тебе відповідь, то напишу більше. — Поздоровляю Тя дуже красно і сердечно. Твоя вірна жена Марія Коваль.

ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

11. **Віппани, Н. Дж.** М. Гоменюк, М. Мандзюк, М. Гриновецький і І. Гриновецький по $1.00. — Разом $4.00

12. **Когус, Н. Й.** На хрестинах у п. Василя Качуня жертвували на руки п. Василя Білого отсї гостї: Данило Зальопаний $1.00; В. Білий, Г. Недільський, М. Галашин, В. Качунь і П. Парадюк по 50 цнт.; П. Дембіцький, В. Прийпак, Анна Мазуркевич, З. Атаманчук, З. Пастух, А. Кавка, Т. Краковська і А. Фіялка по 25 цнт., М. Цїлїнський і Н. Прайзнер по 15 цнт.; Зофія Савка і Настя Цьвях по 10 цнт. — Разом $6.00

13. **Ню Йорк, Н. Й.** На іменинах панни Домініки Бабіївни зложили гостї на руки п. Ю. Корецької $6.30

Сума оголошена в сїм числї „Свободи“ виносить $16.30
Оголошено в ч. 107 „Свободи“ $71.05

ЗАГАЛЬНА КВОТА $87.35.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

536. **Стамфорд, Конн.** Жертви на Фонд визволеня України, зібрані на вічу, на представленях і при ріжних инших нагодах (подрібний виказ тиж жертв найдуть читачі у вічевім звіті з Стамфорд, який містимо на иншім місци нинїшного числа „Свободи“) $41.44

537. **Маунт Юніон, Па.** Всехвальна Редакціє! В кождім числї Вашої часописи читаємо імена тих, що йдуть з помочию тим, котрі тепер у великій нужді та біді. Отже і я тут у нашім плейсї думав, що буду мати більше ніж Вам тепер посилаю, а то тому, що тут є удосить Українців. Але тепер я довідав ся, що ті „Українцї“ так виглядають як вовк в овечій шкірі. Вони би скорше дали Николаєвичови на чоботи ніж на нашу Україну! Инші знова є „шпаровні“ і складають центи до купи, аби могли собі купити разом ґальон віски. Є у нас і такі, котрі пізнали, що в кацапській вірі нема спасеня і зі страху говорять перед сьвітом, що вони Українцї, але в серци мають велику злість на нашу матїр Україну і думають, що Николаєвич ще виграє війну. Та Бог з ними, з такими „Українцями“! Я радше попращаю ся з ними, а натомісць зложу прилюдну подяку отсим жертводавцям, котрі не пожалували своїх центів на бідні вдови і сироти в старім краю. Ось їх чесні імена: Николай Мороз, Яцко Шипить, Николай Роль і Василь Дмитровський по $1.00; Григорій Клим, Гарасим Олексишин, Іван Росяк, Василь Лукачович, Ірон Дубіль і Стефан Роль по 50 цнт.; Іван Грабовський, Михайло Маєрик, Федь Борич, Теодор Дило і Йосиф Шедляр (Словак) по 25 цнт.; Дмитро Ладич 20 цнт.; Михайло Грабовський 15 цнт. — Разом $8.60

Остаю з поважанєм, **Николай Мороз.**

538. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Петро Венґрин зложив на Фонд визволеня України збірку від гостий, що були на весїлю Стефана Яцули з Марією Дишель, зібрану Стефаном Федовичом, в квоті $2.50. Кромі сего п. П. Венґрин зібрав при иншій нагоді від слїдуючих жертводавців: М. Гасюк і Іван Буньо по $1.00; Пазя Костик, Анна Мисик і Анна Венґрин по 50 цнт.; М. Шибунка 25 цнт.; від себе $1.00. — Разом $7.25

539. **Колдейл, Па.** На хрестинах у п. Андрія Мороза зібрав п. Никола Війтишин для бідних вдів і сиріт у старім краю отсї жертви (гроші надіслав п. Онуфрій Костюк з Еклей, Па.): Никола Війтишин і Онуфрій Костюк по $1.00; Андрій Мороз, Антін Пен, Стефан Дурич, Іван Робар, Никола Топольницький, Гілярко Борецький, Петро Кушнїр, Юрко Кушнїр, Артим Февяк і Прокіп Борецький по 50 цнт.; Іван Семан 25 цнт. — Разом $7.25

540. **Сиракюз, Н. Й.** На весїлю п. Онуфрія Дубіцького, що відбуло ся 28. серпня с. р., у відповідній хвили забрав голос п. Іван Татарин і попросив горячо присутних гостий о жертви для бідних вдів і сиріт у старім краю. Дуже щиро і радо жертвували на сю цїль отсї добродії: Онуфрій Дубіцький $2.00; Іван Татарин і Семен Сворак по 1.00; Данило Лобур, Дмитро Коваль, Онуфрій Давилюк, Андрій Милченко і Іван Милченко по 50 цнт.; Володимир Пидзур 25 цнт.; Володимир Вінкевич 20 цнт.; Йосиф Підкамінний 15 цнт. — Разом $7.10

541. **Плимут, Па.** Місцевий душпастир о. Захар Орун жертвував $5.00

542. **Ню Йорк, Н. Й.** Іван Тураш зібрав на весїлю в Миколи Тураша на Фонд визволеня України $4.00

543. **Реймі, Па.** Стефан Дудяк зложив на руки Й. Ядечка на запомоговий фонд для вдів і сиріт по упавших жовнїрах в Галичинї і Угорщинї $4.00

544. **Кокрейн, Онт., Кан.** Д. Колївошка жертвував на вдови і сироти в старім краю $3.00

545. **Маганой Плейн, Па.** Анна Боївка жертвувала на Фонд визволеня України $1.00

546. **Бруклин, Н. Й.** Михайло Кузель жертвував на вдови і сироти в старім краю $1.00

547. **Вейбурн, Саск., Кан.** А. Рева жертвував на Фонд визволеня України $1.00

548. **Монтреал, Кве., Кан.** Николай Матвіїв жертвував на Фонд визволеня України $0.75

549. **Торонто, Онт., Кан.** Микита Турчин жертвував на вдови і сироти в старім краю $1.00

550. **Пасейк, Н. Дж.** Стефан Рудий $0.70

551. **Сиракюз, Н. Й.** Сильвестер Кашубинський прислав збірку в квоті $12.00

(**Від Редакції:** Вашого листа, п. Кашубинський, в якім — як Ви кажете — мав бути поіменний виказ жертводавців, ми не одержали. Може той чоловік, котрому Ви сю справу припоручили, не надав Вашого листа на почту, або може сей лист пропав де в дорозї? Будьте ласкаві потрудити ся і пришліть нам новий спис жертводавців, а ми його помістимо в найблизшім числї „Свободи“).

552. **Віппани, Н. Дж.** На Фонд визволеня України жертвували: М. Гоменюк (з Ходачкова малого, пов. Тернопіль) $2.00; М. Мандзюк $1.00. — Разом $3.00

Сума оголошена в сїм числї „Свободи“ виносить $108.09
Оголошено в ч. 108 „Свободи“ $21.860.69

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $21.968.78.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1915.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени понизше оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1915 р. яко суспендовані або вичеркнені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (вересня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всї свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця вересня 1915 р., то в жовтни с. р. мусять виповнити нові просьби о принятє, коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знова члени, котрі в місяцю серпни 1915 р. взяли переступні карти, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю вересни 1915, бо на другий місяць, т. є. в жовтни с. р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільно на підставі нових просьб о принятє (декляраций).

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Полишик Іван.
В. 3. Сокира Николай.
В. 7. Рос Іван, Стецовян Дмитро, Пухир Іван.
В. 9. Дравищак Іван, Деминович Стефан.
В. 10. Мотиль Прокіп.
В. 16. Шуба Петро, Черкун Василь.
В. 30. Ригель Дмитро, Клос Дмитро.
В. 38. Рущак Марія.
В. 66. Ващишин Антін.
В. 76. Боднарук Стефан.
В. 104. Севіцький Михайло, Борсук Василь.
В. 105. Кречковський Павло.
В. 109. Махник Михайло.
В. 112. Роман Марія, Малаховська Анна.
В. 117. Канюка Марія, Нобер Альберт.
В. 127. Бравіцький Михайло.
В. 133. Рудик Катерина, Фльорко Теодор.
В. 136. Дичка Василь.
В. 146. Найда Евстахій, Прибила Антін, Гайдамаха Николай.
В. 149. Бойко Анастазія, Стадник Елисавета, Плевак Юліянна.
В. 170. Гайко Марія, Ганущин Юстина.
В. 195. Астраб Гаврило, Астраб Анна.
В. 213. Бойко Іван, Чайка Теодор.
В. 218. Одвард Анна.
В. 235. Качор Іван, Качор Анна.
В. 239. Вигінний Андрій, Скольський Петро.
В. 270. Панас Тимко, Чорпний Юрко, Турчинський Василь.
В. 282. Кучеравий Василь.
В. 283. Орищин Ілько, Чорній Василь, Базар Іван, Чорній Настя.
В. 300. Олексюк Василь, Савик Константин.
В. 301. Музика Василь.
В. 316. Плута Василь, Храновський Григорій, Ґереґа Стефан, Тарновський Дмитро.
В. 321. Стебельський Андрій.
В. 330. Пшинїчняк Тимко, Рикрутяк Зофія, Конїкевич Іван.
В. 336. Федорчак Михайло.
В. 338. Крицький Іван.
В. 350. Кресан Михайло.
В. 354. Понехин Орест, Лиско Іван.
В. 363. Лущишин Іван.
В. 379. Багрій Антін.
В. 391. Ковальчик Емілія.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Конистянський Іван, Кузмич Іван, Амбіцький Михайло.
В. 7. Вітишин Михайло.
В. 38. Либа Йосиф, Мацичко Михайло.
В. 39. Паньчишин Михайло.
В. 52. Ярош Дмитро.
В. 56. Наконечний Петро.
В. 69. Зущак Іван.
В. 70. Федьо Петро.
В. 81. Кравчук Стефан, Шатран Емілїян.
В. 82. Лешега Стефан.
В. 86. Спинка Данько.
В. 98. Рабада Петро.
В. 106. Бернатович Николай, Голищинський Іван, Магеровський Павло, Дрозд Дмитро, Шибеський Стефан, Мадея Йосиф, Бердій Олекса, Глиняний Іван.
В. 109. Новак Роман, Лозовський Володислав.
В. 124. Мудрак Василь.
В. 133. Горичун Павло.
В. 142. Радзиняк Стефан, Домитрів Іван, Юнкала Йосиф.
В. 186. Бованко Пайза, Стефанів Марія, Койдаш Марія.
В. 220. Снїданко Іван.
В. 221. Граб Іван, Марчук Леон.
В. 225. Пивоварник Іван, Мельник Демян.
В. 229. Крук Михайло, Маркович Гаврило, Савіцький Іван, Савкулич Григорій, Костич Антін, Деревяний Іван.
В. 237. Куриця Михайло, Вишиванюк Федор, Калинський Пантелемон.
В. 241. Миська Михайло.
В. 247. Гичка Андрій, Гичка Петро.
В. 259. Купець Андрій, о. Паздрій Михайло.
В. 290. Виграновська Марія.
В. 296. Дмитрів Семен.
В. 330. Коротнїцький Яким, Пшиничняк Василь.
В. 379. Юрків Кирило, Лобойко Михайло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 3. Голубець Михайло.
В. 38. Гима Теодор, Руцький Филип.
В. 67. Клящко Анна.
В. 102. Карлицький Юрій, Карлицька Юлія.
В. 117. Столяр Сарафин.
В. 133. Білас Іван.
В. 146. Хойняк Стефан, Магміт Павло.
В. 160. Міщанський Стефан.
В. 171. Блуховський Стефан.
В. 181. Швець Андрій.
В. 203. Кравчук Марія.
В. 288. Балшай Юрій.
В. 344. Котут Дмитро.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕ ПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Носатка Теофіль, Кузмич Петро, Савина Василь, Вишовський Сидор.
В. 2. Жулик Андрій.
В. 6. Подлужний Петро.
В. 7. Гуйда Семко.
В. 16. Древінський Леон, Пясецький Кароль, Жужевич Николай, Ґеґель Франко, Пясецький Теодор.
В. 29. Адамчак Іван, Вархол Дмитро, Хромчак Петро, Жидовський Дмитро.
В. 45. Бережницький Іван, Тицик Марія, Тицик Михайло.
В. 56. Гаґала Константин, Дзюрий Спіридон.
В. 63. Чепановський Андрій.
В. 65. Кухар Іван.
В. 66. Гаран Іван.
В. 70. Лопотич Теодор, Мельник Михайло, Малецький Панько.
В. 76. Шкавронюк Іван, Жидоник Михайло.
В. 77. Антошків Николай.
В. 78. Вованкович Іван, Якулна Іван, Яків Андрій, Запоточний Петро.
В. 81. Куречка Петро.
В. 82. Іванічко Йосиф.
В. 86. Шийка Олекса.
Відділ 88 виключений.
В. 88. Цїжмар Никола, Олійник Йосиф, Супик Василь, Твердий Матвій, Заплава Михайло, Мига Ілько, Печко Стефан, Зворецький Григорій.
В. 90. Лопух Юрко.
В. 91. Свавола Марія, о. Балог Михайло.
В. 98. Дольний Дмитро.
В. 99. Осередчук Йосиф, Зеньчак Михайло, Сиґур Григорій.
В. 102. Волошин Михайло.
В. 104. Швайка Михайло, Костик Антін, Лешко Йос.
В. 105. Поляк Михайло.
В. 109. Клїнковський Михайло.
В. 123. Ковальчук Ілько, Коваль Василь.
В. 128. Метка Андрій.
В. 132. Магаровський Гринько.
В. 135. Беца Юрко.
В. 137. Гавришко Анастазія.
В. 142. Телечка Михайло, Панук Дмитро.
В. 150. Савюк Ілько.
В. 151. Кривошина Катерина Соха.
В. 155. Стець Антін, Яворський Василь, Брічко Зузанна, Пацтерик Юлія, Репак Марія, Палешка Анна, Репак Зузанна, Кеензакович Анна.
В. 170. Вальчук Панько, Вальчук Григорій, Мазур Василь.
В. 175. Кухта Михайло, Кухта Марія.
В. 186. Офца Анна, Фрич Катерина.
В. 206. Ковальчук Александер, Віник Михайло.
В. 210. Ільчишин Яків.
В. 214. Каткевич Антонія, Фітель Іван, Тимець Онуф.
В. 217. Яремка Григорій.
В. 220. Панасюк Лука.
В. 221. Пишний Іван мол. Гіблак Петро.
В. 223. Ганич Николай.
В. 229. Цвак Николай, Яцик Григорій, Мехнич Николай, Гагала Анна.
В. 237. Товарницький Франко.
В. 239. Поперечний Кость, Скольський Андрій, Олійник Онуфрій, Труш Пилип, Фіх Петро.
В. 241. Саска Стефан, Матиащук Ілько, Бревіцька Марія, Бетайка Марія.
В. 245. Вуйик Григорій.
В. 247. Вівчар Антошко, Яремчук Петро.
В. 259. Дербиш Василь.
В. 276. Халус Николай, Шуиська Вікторія.
В. 277. Плитич Андрій, Мулява Петро.
В. 288. Боберський Іван.
В. 291. Цюпа Андрій.
В. 292. Комаринський Іван, Коваль Василь, Жовна Ілько.
В. 301. Рива Лука, Медик Михайло.
В. 305. Пущій Григорій.
В. 316. Легкий Василь.
В. 317. Сулима Варвара, Бутинцький Николай, Велич Анна, Велич Федор, Шановська Марта.
В. 321. Чайна Михайло.
В. 326. Стахів Іван, Медвідь Стефан.
В. 330. Вітенин Настя.
В. 338. Магац Дмитро.
В. 339. Устник Стефан.
В. 344. Грех Михайло.
В. 355. Скрицький Яків.
В. 357. Маньків Василь.
В. 386. Щенурик Іван.
В. 397. Кендзюр Володислав.
В. 402. Мигальов Юрко.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ.

В. 65. Голубець Михайло.
В. 206. Швець Андрій.
В. 217. Шевчук Никола.
В. 221. Сеньчук Іван.
В. 225. Балшай Юрій.
В. 233. Франчук Никола.
В. 326. Лотоцька Марія, Лотоцький Йосиф.
В. 293. Кравчук Марія.
В. 355. Федоровчак Стефан, Листвак Стефан.
В. 388. Блуховський Стефан.
В. 396. Федунок Танас.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 12. Дроздович Никола.
В. 70. Подоляк Стефан.
В. 117. Богайчук Михайло.
В. 170. Милянович Марія.
В. 179. Вольф Еміль.
В. 225. Іванищук Іван.
В. 277. Веселик Павло.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю липни 1915 р. було членів в Українськім Народнім Союзї	6.003
В місяцю серпни 1915 р. приступило нових членів до Укр. Нар. Союза	74
В місяцю серпни 1915 р. принято наново в члени Укр. Нар. Союза	72
В місяцю серпни 1915 р. принято членів з других відділів з переступними картами	16
В місяцю серпни 1915 р. прийшло з инших киас посмертного	11
Разом	6,176
В місяцю серпни 1915 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок	131
В місяцю серпни 1915 р. виключено за неплаченє місячних вкладок	13
В місяцю серпни 1915 р. видано переступні карти до других відділів	11
В місяцю серпни 1915 р. перейшло до инших кляс посмертного	11
В місяцю серпни 1915 р. померло	7
Разом	173

З кінцем серпня 1915 р. У. Н. Союз числив 6.003 членів.

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса А $250	65	членів
Кляса АА $500	2.002	„
Кляса В $750	19	„
Кляса С $1.000	3.907	„
Кляса ВВ $1.500	9	„
Кляса СС $2.000	1	„
Разом	6.003	членів

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство св. Петра і Павла, відділ 88 Укр. Нар. Союза в Норт Тонаванда, Н. Й. зістав з днем 3-го вересня 1915 р., згідно з приписами § 253 статута У. Н. Союза, виключений з нашої орґанізації.

Макаду, Па., дня 11-го вересня 1915 р.
Дм. Капітула, гол. предс. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слїдуючі відділи У. Н. Союза зістали з днем 3-го вересня 1915 р., суспендовані згідно з приписами §§ 243 і 244 статута У. Н. Союза: 74, 343 і 394.

Коли місцевий уряд висше згаданих відділів не застосує ся до приписаного часу, висше згадані відділи будуть виключені з орґанізації на підставі статута У. Н. С.

Поєдинокі члени висше згаданих суспендованих відділів У. Н. Союза, котрі хотять забезпечити собі членські права в орґанізації і надалї бути членами У. Н. Союза, мають застосувати ся до приписів § 412 статута У. Н. Союза. По переступні карти треба зголошувати ся до головного рекордового секретаря У. Н. Союза на адресу:

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 11-го вересня 1915 р.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство св. Димитрія, відділ 2 У. Н. Союза в Мт. Кармел, Па. і Братство св. Юрія від. 79 У. Н. Союза в Гаррет, Па, зістали з днем 21-го серпня 1915 приняті наново в члени Укр. Нар. Союза. Члени висше згаданих відділів відзискали всї членські права, котрі мали перед суспендованєм відділу.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 11-го вересня 1915 р.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

Ню Йорк, Н. Й.

в суботу, 18. вересня (Sept.)
о годині 7.30 вечером
— відбудесь —
в COOPER UNION ГАЛИ

Велике ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

в справі протесту проти арештованя і засланя на Сибір проф. М. Грушевського російським царатом.

Просимо всїх щирих Українців з Ню Йорку і околиці як найчисленнїйше прибути на так важне віче!

Комітет.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ ПОЗІР!

В ГЕМТРЕМК І ДІТРОЙТ, МІШ.

ЗАХОДОМ КРУЖКА АМАТОРСЬКОГО
відограють представленє в 5-ох діях, в 9-ох відслонах зі співами

„УБИЙНИКИ“

В СУБОТУ, 18-го ВЕРЕСНЯ, 1915 р.
в гали Українського Дому
84 Grayling St., Hamtramck, Mich.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Гарасим Дерун, війт .... тов. Д. Доскоч
Гаська, його жена .... т-ка М. Підгайна
Гринько, їх син .... тов. М. Лабунь
Василь, їх приймак .... тов. Б. Кеиш
Яким Багрій, заможний господар .. тов. Площанський
Настя, його жена .... т-ка М. Грушевська
Марійка, їх дочка, одиначка ...... т-ка Е. Цїшецька
Лесь, парубок .... тов. П. Магміт
Семен і Іван, картіяники .... тов. І. Качуровський і Шкварок
Гершко, коршмар .... тов. М. Уруський
Панько Притула, сельський дідусь ...... тов. Ломака
Судія, лїкар, жандрам, секретар, сьвященик, кат, гайдуки, свахи і дружки, весїльні і старости.

Річ дїє ся на Поділю в Галичинї.

Режісер: п. Сильвестер Гривнак.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 7.00.

Родимці прийдіть а не пожалуєте, бо се штука якої Ви ще не бачили.

ЦІНА БІЛЄТІВ: І-рядні 50 цнт.; ІІ-рядні 35 цнт.; ІІІ-рядні 25 центів.

ч.109 Запрошує **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В ГІКСВІЛ, Л. АЙ., Н. Й., І В ОКОЛИЦИ!

В неділю 19. вересня о 2-гій годині пополудни відбудеть ся в галі Фоґелс Готел коло зелізничого двірця **ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ** в справі самостійної України і несеня помочи нашим братям і сестрам у старім краю, котрі зістали знищені матеріяльно варварським наїздом диких московських орд. На тім вічу буде реферувати наш дорогий гість і відпоручник Загальної Української Ради у Відни, др. С. Демидчук.

Запрошуємо всїх наших родимців до як найчисленнїйшої участи.

Вічевий Комітет.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

РОДИМЦІ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912,

of „Svoboda“ published three times a week at Jersey City, N. J., for October 1, 1915.

NAME OF—	POST-OFFICE ADDRESS.
Editor, Joseph Stetkewicz	83 Grand St., J. C.
Managing Editor, Joseph Stetkewicz	83 Grand St., J. C.
Business Manager, Andrew Sawka	83 Grand St., J. C.
Publisher, The Ukrainian National Association	83 Grand St., J. C.

Owners: (If a corporation, give names and addresses of stockholders holding 1 per cent or more of total amount of stock.)

Ukrainian National Association, Inc.,	83 Grand St., Jersey City, N. J.

Fraternal Order, a corporation that issues no stock.

Executive Committee and Trustees:

D. Kapitula, President & Trustee,	Hancock St., McAdoo, Pa.
S. Jadlowsky, Financial Sec'y & Trustee,	83 Grand St., Jersey City, N. J.
M. Uhorchak, Rec. Sec'y & Trustee,	83 Grand St., Jersey City, N. J.
A. Sharshon, Treas. & Trustee,	524 Franklin St., Shamokin, Pa.
A. Sawka, manager of „Svoboda“ & Trustee,	83 Grand St., Jersey City, N. J.

Known bondholders, mortgagees, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities:

no bondholders, no mortgagees, no security holders.

Andrew Sawka, manager.

Sworn to and subscribed before me this 13th day of September, 1915.

[Seal.]

Stefan Milanowycz
Notary Public of N. J.
(My commission expires Aug. 1, 1920.)

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 245, повідомляє своїх членів, що дня 19. вересня с. р. о 5-тій годині вечер відбудеть ся мітінґ в домі секретаря при 249 Генрі Ст., Доксвіл, Н. Дж. — В. Кушнір, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся в суботу 18. вересня с. р. о годині 8.30 вечер в Ліберти гали, під ч. 257-263 І. Ґавстон Стр. Кождий член обовязаний явити ся на мітінґ, бо є важні справи до полагодженя і буде роздавати ся нові гармоти. Двогуючі члени повинні вирівнати свої довги, бо котрий член сего не зробить, зістане суспендований. — П. Ґаврис, секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що в неділю 19. вересня с. р. відбуде ся зараз по Службі Божій триквартальний мітінґ. Кождий член має явити ся під карою 50 цнт., а урядник $1.00. Контрольна комісія має здати справоздане. Члени, котрі ще не поприносили старих грамот, мають їх як найскорше принести. Буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Гр. Герман, секр.

БРЕСЛАВ, ПА. Бр. св. Андрея, від. 30, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся 26. вересня с. р. в читальни „Просьвіти" в домі Натайтиса. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Нових членів будемо принимати до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Тож, Братя Українці з Бреслав, Плимут і околиці, запрашаємо Вас: Вступайте до нашого У. Н. Союза, бо ся орґанізація найліпша в Америці! — Д. Базилевич, секр.

ОБУРН, Н. Й. Отсим повідомляємо наших родимців в місцевости Обурн і в околиці, що на мітінґу Братства св. О. Николая, котрий припадає на 19. вересня с. р., будеть ся принимати нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Тож запрашаємо як найбільше число наших краянів, щоби скористали з доброї нагоди. Наше Братство є одно з найбільших і розвиваєть ся дуже славно. Воно числить понад 100 членів і має несогіршу готівку в своїй власній касі. Горніть ся, Родимці, до нашого Братства, а певно не пожалуєте! — Е. Саварин, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Уряд Тов. Богдана Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальний мітінґ відбудеть ся в суботу дня 18. вересня о год. 7.30 вечером в гали п. Литвина, під ч. 83 Норт 7-ма улиця. Будеть ся також принимати нових членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — М. Заверуха, предс.; Т. Стеґніцький, кас.; І. Коптюх, секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінґ відбуде ся в неділю 19 с. м. точно о годині 3-тій пополудни. На тім мітінґу кождий член обовязаний явити ся, бо в противнім разі заплатить кару після статута. Нових членів буде приниматись до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Се дуже добра нагода для тих, котрі хочуть обезпечити себе і свою родину в безпечній орґанізації. Рівночасно повідомляєсь, щоби на будуче у всіх братських справах відносити ся на теперішну адресу секретаря: John Malyszczak, 95 W. Chestnut Str., Wilkes-Barre, Pa.

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮЙОРСЬКИХ УКРАЇНЦІВ!

Отсим повідомляємо всіх Українців в Ню Йорку, що саме тепер орґанізуєть ся в нашім місті нове Товариство під назвою „Народна Поміч". Хто би хотів стати членом „Народної Помочи" і У. Н. Союза, нехай прибуде на наш перший мітінґ, який відбудеть ся в суботу дня 18. вересня с. р. о годині 8.30 вечер в гали Мілера, 134 іст 7-ма улиця (близько А евені). На тім мітінґу будеть ся принимати нових членів і членниць до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута.

Николай Франчук,
М. Ставчанський.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

КОВАЛЬ ФЕДЬ зі Стефкова, пов. Устрики долішні в Галичині, перед 18 роками виїхав до Америки. Від того часу загинув по ньому слід. Жена його Анна приїхала перед 15 роками до Америки, але його не віднайшла. Вона вже стратила надію віднайти його живого і хоче вийти за муж за другого. За вірну відомість о Федю Коваль назначує жена 15 дол. нагороди. Голосити ся: о. Михайло Ґурянський, Newport Ave., Northampton, Pa. 31

Ілія Ластівка з Шубранця пошукує своїх нипотів або сестричних синів, котрі перебували в Саскачевані, Канада, а іменно: ЮСТИНА МАГАЛЕВИЧА, НИКОЛУ РАДИША і ЮСТИНА РАДИША, родом з села Шубранця, пов. Чернівці, Буковина. Хто би о них знав або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Alex Lastiwka, Box 63, P. O. Ford, Ont., Can. 109-11

Пп. В. БАВОЛЯК з Актон, Онт., В. КОЗА з Савона, Б. Кол. і В. КАЧУРОВСЬКИЙ з Вінніпеґ, Ман. зволять подати свої докладні адреси до адміністрації „Свободи". Справа дотичить висланої ними передплати на „Свободу". 109—

ПОСЕРЕДНЕ ВІДЖИВЛЕНЄ.

Без апетиту і без реґулярного травленя не може бути відживленя. Лік, який додає апетиту, побуджує травленє і реґулює опорожненє, спричинює посереднє відживленє. Возьмім, на примір, Трінера Американський Елїксір Гіркого Вина, препарат, який відповідає всім тим услівям. Є він приряджений з червоного Вина, яке само через себе є кормом. Побудить воно орґани травленя до праці і змiцнить їх достаточно, до виповненя свого ділання, без жадного надзвичайного висилку. В затвердженю і недугах, які мають звязь з ним, або є спричинені через затвердженє дає воно лаґідну і цілковиту полекшу, а також в многих забуренях жолудка і внутренностий, в ослабленю і зденервованю. Ціна $1.00. До набутя по всіх друґеторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Ревматизм мяснів і невральґія вимагають Трінера Лініменту.. — Дуже скоро усуває він звичайно біль. Ціна 25 цт. і 50 цт., почтою 35 і 60 цт.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.